БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 160 (8685)
ИЮЛИИН 9
СРЕДА
1958 он

Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

1958 ондо сахарай свёклын ургасые хуряалгада бэлэдхэхэ, тэрэниие буйлуулха тухай

КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол

Парти, правительствын абаһан хэмжээнүүдэй ашаар мүнөө жэлдэ рай свёклын тарилга нилээд үргэдхэгдөө. Энээнһээ гадна, сагай илай зохид һайн байһанай, ургасын хойноһоо харууһанай һайнаар дхэгдэһэнэй эсэстэ сахарай свёклын үндэр ургаса хүлеэгдэнэ гэжэ адаа абаха хэрэгтэй. Сахарай свёклын валовой суглуулга нёдондоидоо орходоо 5—6 миллион тонноор ехэ болгогдожо болохо. шэлэн сахар шаналгын хүдэлмэриин эхилтэр сахарай заудай үйлэдбэриин хүсэн шэнэ барилга ябуулһанай ашаар ллион шахуу тонноор ехэдхэгдэжэ болохо.

Тэрээнтэй хамта, сахарай свёклые болзорһоонь урид малтахагүйн, эниие гутаахагүйн ба свёклоһоо абтадаг сахарые бага болгохогүйн сахарай свёклые хадагалалга эмхидхэхэ талаар республикануудай партиин ЦК-нууд, Министрнүүдэй Соведүүд, крайкомууд, обкомууд, ар болон областьнуудай гүйсэдкомууд хэмжээ-ябуулгануудые мүнэ гэһээр зохёон табиха уялгатай. Юундэб гэхэдэ, свёклые буйгын һунаагдаһан болзор хадаа тэрээниие гээлтэ хоролтодо оруулй, свёклын сахарлиг шэнжэ шанарые доошолуулхагүй ёһотой.

Сахарай свёклые хадагалха, буйлуулха хүдэлмэридэ саг болзор ь бэлэдхэхэ зорилгоор КПСС-эй ЦК, ССР Союзай Министрнүүдэй ет иигэжэ тогтооно:

1. Республикануудай компартиин ЦК-нууд болон Министрнүүдэй едүүдые, тэрэшэлэн свёкло таридаг область, хизаар болон республикануудай крайкомууд, обкомуудые, хизаарнуудай болон областьнуугүйсэдкомуудые иигэжэ уялгалха:

а) сахарай свёклые буйлуулха, хадагалха асуудалнуудые һаяын нүүдтэ тодоруулха, удаан болзороор хэды шэнээн сахарай свёклын агалагдаха байһые саг болзор соонь тогтоохо. Энээнһээ үндэһэлэн, рай свёклые хадагалха талаар хэмжээ-ябуулгануудые зохёон табиТиихэтэй хамта, хожомынь намарай болон үбэлэй үедэ свёклые сахазаводуудта зөөн шэрэхэ арга боломжотой байхын тула шоссейнэ гы болон түмэр замай станцинуудта дүтэ оршодог колхозуудта саай свёклые хадагалха ябадал хараалха;

б) свёклые зүбөөр хадагалха, тэрэнэй ямараар хадагалагдажа һые шалган хинаха аргануудта саг болзор соонь һургахын тула хоынь хадагаламжын хүдэлмэридэ томилогдохоор хараалагдаһан кло тушаан абадаг хүнүүдые болон хүдэлмэришэдые бэлэдхэхэ хээмхидхэхэ;

в) сахарай свёклые удаан саг соо хадагалха түрүү, шэнэ арга меүүдые, тусхайлбал, свёкло хадагалдаг байра соо сэбэр агаарай хооо орожо байха, сахарай свёклые зүб аргаар хүргөөхэ болон бусад ануудые сахарай заводуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ гүнзэгыгөөр шудалха тушаа хэмжээ абаха. Тиигээд мүнөө жэлдэ сахарай свёклые хаалха ажал хүдэлмэридөө тэрэ арга методүүдые үргэнөөр хэрэглэхэ.

2. Станци шадарай ямар пунктнуудта гү, али сэхэ сахарай заводта хэды шэнээн сахарай свёклые, ямар болзор соо абаашаха байень колхоз бүхэнэй тоб байса мэдэжэ байхын тула сахарай свёклые лтаха, хадагалха, зөөн шэрэхэ болон буйлуулха тодорхой түсэбые р-гурбан неделиин болзор соо зохёон табихыень республикануудай нистрнүүдэй Соведтэ, хизаар болон областьнуудай гүйсэдкомуудта, кло таридаг республика, хизаар болон областьнуудай совнархозууддаалгаха. Түмэр замай станцинууд болон сахарай заводууд дээрэ сарай свёклые зөөн шэрэхэ, тушаан абаха хүдэлмэри эмхидхэхын түлөө рюусалгатай байха хүнүүдые томилхыень мүн лэ тэдээндэ даалгаха.

3. Нютаг нютагуудай эрхэ байдалые хараадаа абажа, сахарай водуудай хүдэлжэ эхилхэ болзор тодорхойлхыень союзна республинуудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ, совнархозуудта даалгаха.

4. Сахарай свеклын ямараар хадагалагдажа байһанай хойноһоо анга хиналта табихыень, хадагаламжын газарнуудта харуул табиень, сахарай свеклын ямараар хадагалагдажа байһанайнь түлөө рюусаха хүнүүдые тодорхойлхыень партийна, советскэ болон хүдөө кахын органуудта даалгаха.

5. Шэнээр баригдажа байһан сахарай заводуудай барилгые дүүргэын, тогтоогдоһон болзор соонь ашаглалгада тушаахын түлөө хэмжээ бахыень, мүн сахар шаналгын хүдэлмэриин эхилтэр сахарай хы заводуудай заһабарилгые саг болзор соонь, һайн шанартайгаар үргэхын хойноһоо шанга хиналта табихыень ССР Союзай Госпланиие, юзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые болон совнархоуудые уялгалха.

6. 1958 ондо сахарай свеклын ургасые хуряалга, хадагалга болон уйлуулга эмхидхэхэ хэрэгтэнь свекло таридаг область, хизаар болон еспубликануудта туһаламжа үзүүлхэ хэмжээн тухай һанамжа урадхалнуудаа союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдэй хамта хоёр неделиин болзор соо зохёон табихыень ССР Союзай оспланда, СССР-эй Хүдөө ажахын министерстводэ даалгаха.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ — **СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ**

Бумбэрсэг дэлхэйе тойрон дабшагша гурбадахи хэмэл одоной ябаса тухай

Июлиин 8-най үглөөнэй 6 час боотор гурбадахи хэмэл одон бумбэрсэг дэлхэйе 731 дахин тойробо. үлэгүй сэлмэг үдэр гурбадахи хэмэл одые, мүн тэрэнэй ракетэ-һомые июлиин 9-нэй үглөөгүүр наранай гаахаһаа урид хойто широтагай 48-һаа 61-дэхи градус хүрэтэр, урда широтагай 33-һаа 64-дэхи градус хүрэтэр, мүн 30-һаа 62-дохи градус хүрэтэр нюдөөрөө хаража болохо байна.

(ТАСС).

Хартаабхынгаа шорой обоолно

Түнхэнэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид 50 гектар үрэжэлтэй һайн газарта гектар бүриин 10 тонно наг шэбхэ оруулаад, хартаабха тариһан байгаа.

Мүнөө хартаабхын ургаса яһала һайн. Эдэ үдэрнүүдтэ зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэгдэжэ, хартаабхын шорой обоологдожо, буртаг үбһэн түүгдэжэ байнхай.

Энэ жэлдэ хартаабхын гектар бүриһөө 130 центнерһээ доошо бэшэ ургаса абтахаар хараалагдана.

Е. Андренов.

Үбһэ сабшаха хаһа болобо. Энэ шухала хэрэгтэ бүхы хүсэеэ элсүүлэе!

Луговод Жалсаб Базаров

Жалсаб Базаров Заиграйн аймагай «Улаан-Эрхирик» колхозой 6-дахи комплексно бригадада арба гаран жэл луговодоор хүдэлнэ.

Үнгэрэгшэ жэл ган гасуур боложо, колхоздо ехэхэн бэрхэшээлтэй байбашье, луговод Базаров Дабаатынгаа голой уһа хаажа, һубаг-канава малтаад, өөрынгөө хүгшэн Балжима Цыдыповатай 300 гектар сабшалангай газар уһалжа, гектар бүриһөө арбаад центнер үбһэ ногоо ургуулаа һэн.

— Луговодой ажал үбэл байхаһаа хойшо эхилдэг юм. Канавануудые малтажа, булагһаа гараһан уһа полидо, сабшалангай газарта урдахуулдагбди,—гэжэ нүхэр Базаров хөөрэнэ.

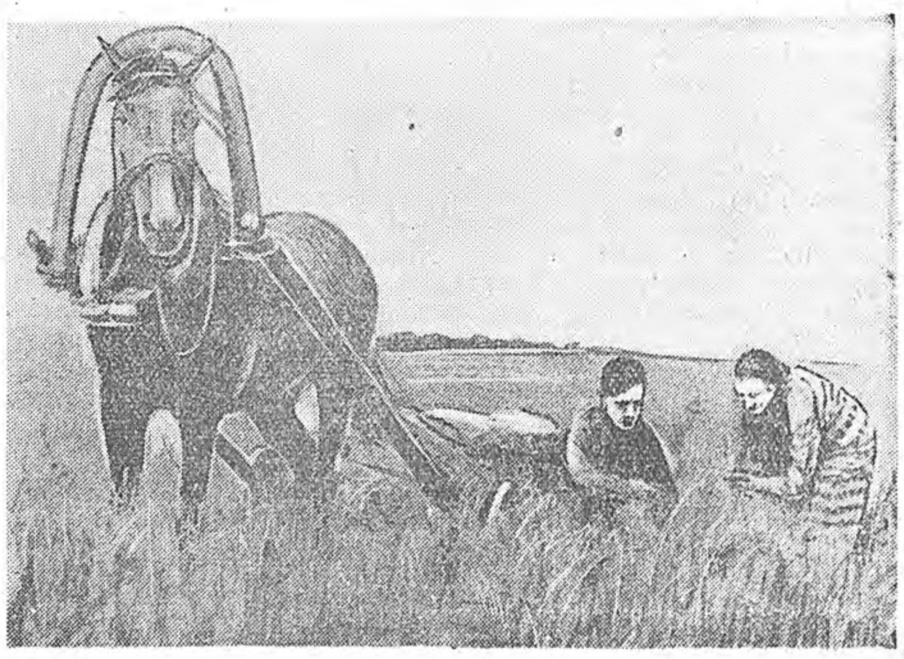
Эртэ хабар байхада саһа, һайрамай уһаар таряанайнгаа газар уһалха гэхэ мэтын шухалын шухала хүдэлмэриие луговод саг болзортонь хэдэг байна. Мүнөө хабар бригадынгаа 100 гаран гектар таряанай, 30 гектар зелёнкын, 10 гектар гэршүүхын, дүшөөд гектар овёсой газар болон бүхы сабшалангаа һайнаар уһалһанайнь ашаар бороо хурагүй май, июнь һарада таряа талхан шииг нойтоор ядаагүй.

Энэ жэл луговод Базаров гектар бүридэ хорёод центнер үбһэ ногоо ургуулха гэһэн социалистическэ уялга абаһан юм. Тэрээнээ мүнөө бодото дээрэнь бэелүүлжэ байна. Даажа абаһан 5 канаваяа харууһалха, эбдэрээ һаань заһаха, мүн канава соо ургаһан үбһэ ногооень арилгаха болон бусад хүдэлмэри саг болзортонь, һайн шанартайгаар хэдэг.

— Мүнөө манай хүдөөдэ гоё болоод байна даа. Тала дайдамнай хүхэ ногоогоор хушагдажа, таряалан сабшаламнай урматай һайнаар ургажа байнхай. Адуу малнай ногоондо үнинэй садашоод, һүтэй, дэлэнтэй, тобир тарган болоол,—гэжэ Жалсаб Базаров үнэн зүрхэнһөө омогорхожо хөөрэнэ.

56 наһатай энэ луговод миил үгөөрөө түрэл нютагаа магтаад дүүрэдэг бэшэ, харин үнэн сэхэ, эршэтэ ажалаараа «Улан-Эрхирик» колхозоо улам баян болгохын түлөө оролдодог, тэмсэдэг юм.

Л. Цыдыпов.

Иволгын «Улаан Оронго» колхозой сабшалангай ургаса һайнаар гаража байнхай. Уһалагдадаг газарайнь ургаса зарим тээгээ үбдэгһөө дээгүүр гаража байна. һаядаа үбһэ түүбэрилэн сабшажа эхилхэнь. **Зураг дээрэ:** колхозой агроном нүхэр Лхамажапов (зүүн тээхинь) сабшалангай ургасые шалгажа байна.

Д. Булатовай фото.

670 центнер үбһэ сабшажа, һурилбэ

БАРГАЖАН. (**Телефоноор абтаба**). Аймагай «Звезда» артелиинхид (түрүүлэгшэнь нүхэр Цивилев, парторганизациинь секретарь нүхэр Быков) байгша ондо ниитынгээ малда үбһэ тэжээл элбэг ехээр бэлдэхын тулада үбһэ хуряалгадаа урда урдынхиһаа эртэ, эмхитэйгээршье ороо. Эндэ түрүүшын үдэрһөө үбһэ сабшалга, хуряалгада хамта 200 гаран колхознигууд, 16 морин косилка, 18 морин тармуур, хэдэн тракторна косилка болон тармуур хүдэлөө.

Мүнөө, июлиин 8-най мэдээгээр, колхозойхид түрүүшын ээлжээндэ уһа нуурай эрье шадарай доро, намаг газарайнгаа үбһэ ногоо сабшажа абана. Тус колхоздо 255 га сабшалангай газарһаа 670-аад центнер үбһэн сабшагдажа, һурилэгдөө. Үбһэ сабшалга, һурилэлгэдэ нүхэр Аюшеевэй хүтэлбэрилдэг механизаторнуудай звеногойхид трактор, машинаяа нэгэшье һаадгүйгөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэнэ. Энэ артелиинхид байгша ондо 3770-аад га нуга, сабшалангай газарһаа 30 мянга 700 шахуу центнер үбһэ сабшажа абахя юм. Тиихэдэ эндэхид үбһэ сабшалга, хуряалгаяа 45—50 үдэр соо сум дүүргэхэ зорилго табинхай. Гадна, механизаторнууд трактор, машинаар үбһэ сабшаха, хуряаха хүдэлмэриие 25 үдэрэй туршада дүүргэхээр шиидэнхэй.

Мүн «Гигант» колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Зверьков, парторганизациинь секретарь нүхэр Гаськов) 150 гектарай үбһэн сабшагдаад байна.

Д. Гыргенов.

Косилкашан Евдей Борисовай шэнэ арга

Косилкын хажуурта адаряатай эринүүдые һуулгахада ажалай бүтээсэ бүри дээшэлнэ.

Намарай үдхэн үбһэ морин косилкаар сабшажа байхада хажуурай эри сагтаа мохоржо, даасагүй болодог юм. Ехэ үбһэ абахын тула хажуураа доогуур табижа сабшахада хажуурай шүдэн түргэн мохоржо, машина хахаад, биратай ажал хэгдэдэггүй. Машинын шүдэнэй сагтаа дааса муутай болошоходонь, тэрэниие ходол хурсадаха гээшэ таарамжагүй. Ажалшье горьтойгоор һаатаха байна бшуу.

Энэ талаар Мухаршэбэрэй аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой морин косилкашан Евдей Севастьянович Борисовай үнэтэ дурадхалые ехэ һайшаамаар. Тэрэ хадаа олон жэлэй туршада косилкада хүдэлхэ зуураа, ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхын, һайн шанартайгаар үбһэ сабшадаг болохын түлөө ехэ оролдолго гаргаһан байна. Тиигэжэ нёдондо жэлдэ косилкынгаа хажуурай мэлигэр эринүүдэй орондо комбайнда хэрэглэдэг адаряатай эринүүдые һуулгаһан байгаа. Тэрэнь һайн үрэ дүн харуулба. Юуб гэхэдэ, косилкын хажуурай эри доорохи пластинкатаяа хабиралдажа, булюсудэтэгүй, зүндөө хурса болодог. Гадна, ажалай бүтээсэ ехээр дээшэлнэ. Урдань косилкашан үдэрэй сайлалгын болоходо хажуураа хурсадхаха гэжэ 2—3 час барадаг байгаа бшуу. Мүнөө сайлаһанай һүүлээр моридсо тэрэ дары косилкада хүллээд, ажалдаа гарадаг болобо. Энэ арга хэрэглэһэнэйнгээ ашаар нүхэр Борисов нёдондо жэлдэ 25 үдэрэй турша соо 120 гаран гектар үбһэ сабшаа һэн. Тиихэдэ халаан соогоо 5 гектар сабшадаг байгаа.

Мүнөө жэлдэ нүхэр Борисов баһал энэ аргаяа хэрэглэжэ, үдэртөө 5,5 гектар үбһэ сабшахаар шиидэбэ. Һаяхан партиин айком нүхэр Борисовай шэнэ аргые һайшаагаад, аймагай колхозуудта үргэнөөр хэрэглэхые дурадхаба.

Т. Гармаев, манай корр.

ЧЕХОСЛОВАКИИН РЕСПУБЛИКЫН ПРЕЗИДЕНТ А. НОВОТНЫЙ СССР-тэ АЙЛШАЛҺААР

ТБИЛИСИ, июлиин 6. (ТАСС). Советскэ Союз соогуур айлшалжа байһан Чехословакиин Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, Чехословакиин Республикын Президент А. Новотный болон тэрээнтэй суг ябалсагшад мүнөөдэр Грузиин түб хото—Тбилиси ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүндэ кандидат, Грузиин Коммунистическэ партиин Нэгэдэхи секретарь В. П. Мжаванадзе, Грузиин Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. Д. Чубинидзе, Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. Д. Джавахишвили болон бусад хүндэтэ айлшадаа аэродром дээрэ угтаһан байна.

Президент Антонин Новотныйтай сугтаа КПСС-эй Центральна Комитедэй секретарь П. Н. Поспелов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо М. П. Тарасов болон бусад Тбилиси город ерэлсээ.

Чехословакиин Президент, тэрээнтэй суг ябалсагшадые городой арбаад мянга гаран ажалшад тон халуунаар угтаа.

А. Новотный, мүн тэрэниие үдэшэлсэжэ ябаһан Чехословакиин партийна, гүрэнэй ажал-ябуулагшад нэгэ заа амарһанайнгаа удаа КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүндэ кандидат, Грузиин Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь В. П. Мжаванадзе, Грузиин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. Д. Чубинидзе гэгшэдтэй хани ёһоор уулзалга хээ.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Президиумэй гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь П. Н. Поспелов болон бусад Чехословакиин ажал-ябуулагшадтай уулзалга дээрэ байлсаа.

Грузиин Коммунистическэ партиин Центральна Комитет, Верховно Соведэй Президиум болон Грузиин ССР-эй Министрнүүдэй Совет А. Новотнын хүндэлэлдэ зорюулан мүн лэ сайлалга эмхидхээ.

* *

ТБИЛИСИ, июлиин 7. (ТАСС). Чехословакиин Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, Чехословакиин Республикын Президент А. Новотный, Чехословакиин партийна, гүрэнэй мэдээжэ ажал-ябуулагшад хүндэшэ Грузида хоёрдохи үдэрөө айлшалжа байна.

Айлшад мүнөөдэр үглөөнһөө эхилэн, дайнай һүүлдэ бодхоогдоһон Грузиин шэнэ город—Рустави ошожо хараа. Эндэ богонихон сагай хугасаа дотор шэнэ түхэлэй металлургическа завод баригдаа. Мүнөө энэ завод Эхэ орондоо булад, прокат, түмэр хоолой үгэнэ.

Чехословакиин Республикын Президент А. Новотный, мүн тэрэниие үдэшэлсэжэ ерэһэн партийна, гүрэнэй ажал-ябуулагшадые Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин хүтэлбэрилэгшэд Внуковска аэродром дээрэ угтаба.

Зураг дээрэ: А. Новотный микрофоной дэргэдэ үгэ хэлэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

А. Новотный болон тэрээнтэй суг ябалсагшад заводой ажалтай танилсаһанайнгаа удаа, Тбилисиһээ холо бэшэ газарта түбхинэһэн виноградна совхоз, мүн шампанска архиин завод ошожо хараһан, ажалтайнь танилсаһан байна.

Тэрэшэлэн айлшадтай хамта П. Н. Поспелов, В. П. Мжаванадзе болон бусад ябалсаа.

* *

ТБИЛИСИ, июлиин 7. (ТАСС). Чехословакиин Республикын Президент Антонин Новотнын Грузида айлшаар ерэһэнтэйнь дашарамдуулан городой ажалшадай митинг Тбилиси городто июлиин 7-ной үдэшэ болоо.

«Динамо» стадион дээрэ 30-аад мянган хүн суглараа. Тэдэнэр А. Новотные, мүн Чехословакиин гүрэнэй бусад ажал-ябуулагшадые халуун зүрхэнһөө амаршалаа.

Паровозо-заһабарилгын заводой слесарь-новатор П. А. Беденяшвили, Грузиин Наукануудай академиин академик В. Д. Купрадзе, станок бүтээлгын заводой инженер Франтишек Чесанек, студентка Лия Шенгелия гэгшэд амаршалгын үгэ хэлээ.

Һайн һайхан ажаһуудал, шэнэ байдал зохёогшо, ондоо социалистическэ гүрэнүүдтэй сугтаа эб найрамдалай түлөө, арадуудай аюулгүйн түлөө тэмсэжэ байгаа Чехословакиин арадта митингдэ хабаадагшад өөһэдынгөө халуун талархалаа мэдүүлээ.

Чехословакиин Президент Антонин Новотный суглараагшадай нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан митинг дээрэ үгэ хэлээ.

КПСС-эй Центральна Комитедэй гэшүүндэ кандидат Грузиин КП-гэй ЦК-гэй секретарь В. П. Мжаванадзе түгэсхэлдэнь мүн лэ үгэ хэлэһэн байна.

Үнэтэ дурадхалай конкурс

Бурят-Монголой Совнархозой промышленна предприятинуудай түрүү новаторнууд үнгэрhэн 5 hара соо уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын 1050 дурадхал оруулаа. Тэдэнэй диилэнхи хубинь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, 3 миллион 10 мянган түхэригэй алмалта хэгдэбэ.

Илангаяа Улан-Удын шэлэй механизированнэ заводой, Зэдын комбинадай новаторнууд уралан нарижуулгын хэдэн зуугаад дурадхал үйлэдбэридөө нэбтэрүүлжэ, гүрэнэй нилээд ехэ зөөри алмаад, мүнөөшье эдэбхитэйгээр ажаллажа байна. Тиигэжэ манай республикада үнгэрhэн жэлэй 5 hарынхида орходоо энэ жэлэй 5 hара соо hураггүй ехэ мүнгэн зөөри алмагдаа, предприятинуудай хүндэ хүдэлмэри урдынхидаа орходоо hайса оньhожоруулагдаа, уралан нарижуулагшадайшье тоо олошороо. Хэрбээ 1957 ондо уралан нарижуулагшад болон ухаалан зохёогшодой тоо 2000 шахуу байhан hаа, үнгэрhэн 5 hара соо 1000 гаран новатор уралан нарижуулгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Мүнөө завод, фабрика, комбинадуудта уралан нарижуулагшад үдэрhөө үдэртэ олошорно.

Саашадаа уралан нарижуулагшадые, ухаалан зохёогшодые улам олошоруулжа, гүрэнэй мүнгэн зөөриие бүри ехээр алмахын тула Бурят-Монголой Совнархоз уралан нарижуулгын үнэтэ дурадхалай конкурс июниин 1-hээ ноябриин нэгэн болотор соносхобо. Энэ конкурсдо промышленна предприятинуудай новаторнууд ганса нэгээрээ, мүн коллективээрээшье хабаадалсажа, түрүү hуури эзэлхын тула уралан нарижуулгын үнэтэ дурадхалнуудые үйлэдбэридэ олоор нэбтэрүүлхэ, тэрэ хүдэлмэридөө олонийтые үргэнөөр хабаадуулха, бии байгаа дутуу дунданuудаа дары сагтань усадхаха ушартай юм. Эгээл үнэтэ дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлhэн хүндэ конкурсын нэгэдэхи шан үгтэхэ.

Уралан нарижуулгын үнэтэ дурадхалай түлөө иимэ шангуудые үгэхэ гэжэ конкурсын жюри батална: нэгэдэхи шан (нэгэ) —5000 түхэриг, хоёрдохи шан (хоёр)—тус бүридөө 3000 түхэриг, гурбадахи шан (гурба)—тус бүридөө 2000 түхэриг, мүн урмашуулгын 10 шан—тус бүридөө 500 түхэриг. Конкурсдо түрүүлhэн уралан нарижуулагшад үнэтэ дурадхалай түлөө шан абахынгаа хажуугаар, хүдэлдэг предприятиингаашье зүгhөө шагнагдаха юм.

Конкурсдо хабаадалсажа, тэрэнэй эрилтые дүүргэжэ байhан предприятинууд болон новаторнууд Совнархозой үйлэдбэриин-техническэ таhагта тусхай бэшэгээр дуулгаха ёhотой.

Нүхэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшад, уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын үнэтэ дурадхалай конкурсдо олоороо хабаадалсыт.

Свердловско областиин түрүү новаторнуудай үнэтэ үүсхэлые даган, уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын дурадхалнуудые үйлэдбэридөө олоор нэбтэрүүлжэ, гүрэнэйнгөө мүнгэн зөөри ехээр алмаад, энэ жэлдэ 10 миллионhоо доошо бэшэ мүнгэн жасатай эб найрамдалай фонд байгуулая!

И. Пассек,

Бурят-Монголой Совнархозой уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын талаар ахалагша инженер.

БАКУ. Азербайджанска ССР-эй Наукануудай академиин нефтиин институдай лаборатори соо.

ТАСС-эй фотохронико.

„Эрхим уралан нарижуулагша" гэhэн нэрэзэргэ

Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Совет, Профсоюзуудай областной Соведэй Президиум «Эрхим уралан нарижуулагша» гэhэн хүндэтэ нэрэзэргэ бии болгохо тухай тогтоол батална. Энэ тогтоол предприяти, барилгын организаци, заhабарилгын-техническэ станци, колхоз, ажалай резервын hургуулинууд, hуралсалай-техническэ газарнуудта ухаалан зохёолгын, уралан нарижуулгын хүдэлмэриие улам үргэдхэхэ, тэрээндэ эдэбхитэдые олоор хабаадуулха хэрэгтэ зорюулагдана.

Уралан нарижуулгын хүдэлмэридэ саг үргэлжэ хабаадалсажа, hайн hайн дурадхал оруулhан хүнүүдтэ, мүн энэ хүдэлмэриие дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ үүсхэл оролдолго ехэтэйгээр хүдэлмэрилhэн эдэбхитэдтэ «Эрхим уралан нарижуулагша» гэhэн хүндэтэ нэрэзэргэ олгогдохо байна.

ГОРХОНОЙ СТАНЦИДА

ТҮРҮҮ ЭКИПАЖ

Түмэрзамшадай hайндэр ойртожо байна. Энэ заншалта hайндэрөө ажалай шэнэ амжалтаар угтахын түлөө түмэр замай Горхоной станциин (Заиграй) хүдэлмэришэд социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа оронхой. Тус станциин паровозно депогой локомотивуудай экипажууд ашаа шэрэлгэ дээрэ шэнэ амжалта туйлахын түлөө шууд тэмсэнэ.

Григорий Андронович Секисовэй хүтэлбэрилдэг экипаж паровозоо сүүдхэ соо ябуулха нормоёо аяар 28 километрээр үлүүлэн дүүргэдэг болобо. Тиигэхэ зуураа, түлишэ болон түрхихэ материал ехээр арьбална. Ахалагша машинист нүхэр Секисов бригадынгаа хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэжэ, паровоздоо техническэ харууhа саг болзор соонь, hайнаар хэдэг болоо. Машинист Петр Горовой, кочегар Николай Бураков гэгшэд эбтэй эетэйгээр хүдэлмэрилжэ, абаhан уялгаяа заатагүй дүүргэдэг байха юм. Ингэжэ тус бригадынхид гараhан лэ аяншалгадаа арадай ажахын ашаатай поезднуудые графигhаань зааханшье гээгдүүлдэггүй байна.

КОЛХОЗОЙ КЛУБТА ТУhАЛНА

Станциин узловой партийна организаци Заиграйн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой клубые шефтээ абаhаар унихэн болоо. Партийна организациин даалгабаряар станциин библиотекые даагша А. Мерцалова, библиотекын хүдэлмэрилэгшэ Р. Горбачевская гэгшэд тус колхозой клуб ошожо, хүдэлмэриень эмхидхэлсэнэ. Тиихэдэ «VI табанжэлэй түсэб бэелүүлэгдэжэ байна» гэhэн ехэ фотомонтаж гаргалсаhан, мүн нүүдэл библиотекэ эмхидхэжэ үгэhэн байна.

БАРИЛГА ЕХЭЭР ХЭГДЭНЭ

hүүлэй хэдэн жэлэй туршада Горхон посёлогто культурна эмхи зургаанай болон байрын гэрнүүд олоор баригдажа байна. Эндэхи хүдэлмэришэд өөhэдынгөө хүсөөр байрын гэр бариха гэhэн үүсхэлые үргэнөөр дэмжэнхэй. Тиигэжэ 150 хүдэлмэришэд, алба хаагшад өөhэдынгөө хүсөөр байрын гэрнүүдые барижа сроо. Үнгэрэгшэ жэлдэ дунда hургуулиин шэнэ байшан баригдажа, ашаглалгада үгтэhэн байна. Тэрэшэлэн 15 койкотой больница, автоматно-телефонно станци баригдаа. Мүнөө 208 хүнэй hууритай шэнэ клуб баригдажа байна.

С. Тюлюкин.

ОРОНОЙНГОО БАРИЛГАНУУДТА ЭРХИМ ШАНАРТАЙ МОДО ЕХЭЭР ЭЛЬГЭЭЕ

Николай Мамайн үүсхэлээр

Байгша онойнгоо түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө республикын леспромхозуудай модо бэлэдхэгшэдэй дунда социалистическэ мүрысөөн улам үргэнөөр дэлгэржэ байна. Донецкэ суута шахтёр, Социалистическэ Ажалай Герой Николай Мамайн үүсхэлые Байгалай леспромхозой модошод эгээн түрүүн дэмжэhэн юм. Энэ леспромхоздо бүхы комплексно бригаданууд, цехүүд, мастерска участогууд болон модо бэлэдхэлэй пунктнууд Николай Мамайн үүсхэлээр хүдэлмэрилнэ. Жэшээлхэдэ, «Безымянный» гэжэ модо бэлэдхэлэй пунктын бага комплексно бригадын хүдэлмэришэд нүхэд Кичигин, Сарачук, Чай гэгшэд халаан бухэндөө 40 кубометр модо түсэбhөө гадуур таллуулна. Жолоошод нүхэд Томский, Внуков, Воробьев гэгшэд үдэр соогоо 14 кубометр модо даалгабариhаа үлүүлэн шэрэнэ. Энэ комплексно бригадын гэшүүд нүхэр Мамайн үүсхэлээр ажаллаhанай ашаар таба hарынгаа түсэбые үшөө майн 20-до 107 процент дүүргэhэн юм.

Байгалай леспромхозой коллектив «Забайкаллес» комбинадай предприятинуудай хоорондохи мүрысөөндэ түрүүлжэ ябанхай. 1957 оной дүрбэдэхи кварталай мүрысөөнэй дүн гаргахадаа Бурят-Монголой Совнархоз болон Профсоюзуудай областной Совет энэ коллективтэ хоёрдохи мүнгэн шан, тиихэдэ 1958 оной нэгэдэхи кварталай хүдэлмэриин дүнгөөр—гурбадахи мүнгэн шан үгэhэн байна.

Мүнөө «Безымянный» пунктын модо бэлэдхэгшэд хахад жэлэйнгээ түсэбые үни хада дүүргэнхэй. Модо бэлэдхэлэй пунктнуудай дунда түрүүлжэ ябаhанайнь түлөө энэ пунктда байгша ондо дамжуулгын Улаан туг гурба дахин барюулагдаhан, нэгэдэхи мүнгэн шан үгтэhэн байна.

Леспромхозой коллектив модо шэрэхэ жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргэжэ, оронойнгоо барилгануудта 15 мянган кубометр модо түсэбhөө гадуур үгэхэ гэhэн улам дээшэлүүлэгдэhэн уялга hаянай абанхай.

Мүн Шулуутайн, Баруун Тарбагатайн, Зэрнин леспромхозуудай модошод Николай Мамайн дүршэлөөр муу бэшээр хүдэлмэрилжэ байна. Эдэ леспромхозууд модо шэрэхэ таба hарынгаа түсэбые тэрэшэлэн майн 20-доор дүүргэhэн юм. Эдэ предприятинуудай жолоошод нүхэд Макотра, Добрынин, трактористнууд нүхэд Цыбин, Шелковников, гэшүүhэ отологшод нүхэд Голощапова, Лазарева гэгшэд халаан соогоо хоёр нормо хүрэтэр дүүргэнэ.

Гэхэтэй хамта, донецкэ шахтёрой үүсхэлые хүдэлмэридөө нэбтэрүүлдэггүй коллективүүд бии. Тэдэнэй тоодо Хүрьбын, Итанцын, Черемуховска леспромхозууд оролсоно.

Манай республикын модошод модо шэрэхэ жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргэжэ, орондоо 100 мянган кубометр модо түсэбhөө гадуур үгэхэ гэhэн уялга абаhан байгаа. Тэрэнээ дүүргэхын түлөө манай модошод мүрысөөгөө улам үргэдхэжэ, шармайн оролдохо ёhотой.

Н. Тюрнев.

5500 кубометр хюрөөдэмэл модон

Улан-Удын модоной заводой хүдэлмэришэд БМАССР-эй 35 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтаха гэжэ шиидээ hэн. Мүнөө тэдэнэр хэлэhэн үгэдөө хүрэжэ шадаа. Хахад жэлэйнгээ түсэбhөө гадуур 5500 кубометр хюрөөдэмэл модо хүдөө ажахын машина бүтээдэг Фрунзын заводто, Ташкентын, Оренбургын, урда Уралай вагонно заводуудта эльгээбэ.

Д. Аюшеев.

Мухаршэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхоздо hүүлэй жэлнүүдтэ малай байранууд, соёл гэгээрэлэй эмхи зургаанuудай, мүн хүдэлмэришэдэй гэрнүүд олоор баригдаа. Энээниие бэелүүлхэ хэрэгтэ модо болбосоруулха цех ехэхэн үүргэ дүүргэнэ.

Зураг дээрэ: модо хюрөөдэгшэд С. Морценюк, Ф. Черных гэгшэд модо хюрөөдэжэ байна.

А. Бадаевай фото.

ЖОЛООШОНОЙ АМЖАЛТА

Бурят-Монголой нэгэдэхи автотрестын жолоошон Посметный Сергей Митрофанович «ЗИЛ-585» автомашинада 4-дэхи жэлээ ажаллажа байна. Энэ үе соо нүхэр Посметный жолоодожо ябаhан машинаяа нэгэшье заhабарилгада оруулангүйгөөр 95000 километр ябаха байгаад, 208196 километр ябажа, 22099 түхэригэй запасной часть болон шэнгэн түлишэ алмаба.

Гадна, Сергей Митрофанович 6-дахи табанжэлэй хоёр жэлэй түсэбые 226 процент дүүргээ.

И. Сокол.

Түрүүшүүлэй нэгэн

Улын-Удын «Механлит» заводто ажалдаа түрүүлhэн новаторнууд, ухаамсар бэрхэ уралан нарижуулагшад олон юм. Тэдэнэй дунда трактор, машинын мотор заhахадаа нилээд ехэ дүршэлтэй болоhон Константин Павлович Якимов үдэр бүри ажалдаа шалгаржа, заводойнгоо дирекциин, партийна организациин зүгhөө магтаал, hайшаалда хүртэжэ байдаг. Нүхэр Якимов түрүү хүдэлмэришэн байхаhаа гадна, эрхим уралан нарижуулагшадай нэгэн юм.

— Уралан нарижуулагша болохо гээшэ амаргүйл хэрэг даа. Би энэ мэргэжэлтэй болохын тула үни удаан саг соо, нилээд оролдоо гээшэб. Түрүүн мотор заhажа эхилхэдээ өөдтэй юумэ мэдэдэггүй, ехэл удаанаар ажаллагша hэм. Харин мүнөө имагтал дүршэлтэй нүхэдэйнгөө туhаламжаар, мүн өөрынгөөшье оролдолгын ашаар даалгагдаhан ажалдаа дүршэлтэйшэг болооб,—гэжэ Константин Павлович энеэбхилэн хөөрэнэ.

Нүхэр Якимов байгша оной эхинhээ хойшо уралан нарижуулгын 3 дурадхал заводойнгоо үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, 15 мянга 530 түхэригэй алмалта хээ. Тэрэнэй нэгэ дурадхалынь «ЯЗ-204» автомашинын мотор заhабарилгада нэбтэрүүлэгдэжэ, урдань хаягдадаг байhан зарим детальнууд мүнөө хэрэглэгдэдэг болоо. Тиигэжэ эбдэрhэн моторшье түргөөр, hайнаар заhагдадаг боложо, ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлhэн байна.

Мүнөө Константин Павлович уралан нарижуулгын хэдэн дурадхал заводойнгоо үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ гэжэ байнхай.

Зураг дээрэ: уралан нарижуулагша Якимов «ЯЗ-204» автомашинын мотор заhажа байна.

Н. Дамбаевай фототекст.

Гараж барижа үгэхэнь

☆ Хэжэнгын аймагай дунда hургуулиин hурагшадhаа бүридэhэн барилгын бригада «Эрдэм» колхоз ерэжэ, шулуун гараж барихань.

Д. Доржиев.

ХОЛЫН ХАРААТА ШИИДХЭБЭРИ

Партиин ЦК-гэй июниин Пленумэй түүхэтэ тогтоол болон Н. С. Хрущевой энээн тушаа хэлэhэн элидхэлые республикымнай колхознигууд, РТС, МТС, совхозой хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд, городуудай хүдэлмэришэд, интеллигенци айхабтар hонирхолтойгоор шудалан үзэжэ байна. Колхозно байгуулалтын саашадаа хүгжэхэ хэрэгтэ уялгата тушаалга, МТС-эй хүдэлмэриин түлөө натура түлбэри болюулха, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ шэнэ гүрим, худалдан абаха үнэ сэн болон условитухай шиидхэбэри туйлай ехэ удхашанартай.

Хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ тухай асуудал тусгаар ехэ удхашанартай. Юундэб гэхэдэ, хүдэлмэришэн анги, колхозно таряашад, манай бүхы арад энэ асуудалай тон зүбөөр шиидхэгдэхые ехээр хүсэнэ гэжэ Н. С. Хрущев элидхэл соогоо тэмдэглэhэн байна. Энэншье тон зүб. Имагтал энэ асуудалай зүбөөр шиидхэгдээд байхада ажалшадай байдал улам hайжарха, эдеэ хоолой продуктнууд элбэгжэхэ, мүн хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленность түүхэй эдээр бүри hайнаар хангагдадаг болохо байна бшуу. Гадна, энэ шухала асуудалай зүбөөр шиидхэгдэхые колхозно таряашадшье хүсэнэ. Юундэб гэхэдэ, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ системын, үнэ сэнгэй хубилгагдан hайжаруулагдаад байхада колхозно байгуулалта саашадаа хүгжэн бэхижэхэ, колхозуудай экономико hалбаран бадаржа, колхознигууд улам ажана hайн байдалтай болохо байнал.

Социалистическэ байгуулалтын жэлнүүдтэ байдал хубилжа, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ арга маяг ондоо болгогдоhон, бэлэдхэлэй үнэ сэн хубилгагдаhан байна. Тиигэжэ уялгата тушаалга, МТС-эй хүдэлмэриин түлөө натура түлбэри, контрактаци гэхэ мэтын олон дабхар, орёо системэ бии болошоо. Энээнhээ шалтагаалжа, гүрэндэ тушаагдадаг нэгэл продукци элдэб олон сэнтэй болоhон байна.

Мүнөө хүдөө ажахын шэнэ эрхэ байдалда хүгжэжэ, колхозуудай экономикын бэхижэжэ, илангаяа машинно-тракторна станцинуудай хубилгагдаад байхада, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ, худалдан абаха асуудалда дахин анхаралаа хандуулха ушартай болообди. Энэ асуудалые зүбөөр шиидхэлгэ ехэ удхашанартай. Нэгэдэхеэр, МТС-эй хүдэлмэриин түлөө натура түлбэриин үгы болгогдоходо хүдөө ажахын продукт бүри ехээр бэлэдхэгдэхэ. Хоёрдохёор, оло янзын үнэ сэн үгы болгогдожо, элдэб газар нютагуудай эрхэ байдалда таарал дуулан, хүдөө ажахын продукт бэлэдхэхэ, худалдан абаха талаар гүрэнэй нэгэн адли үнэ сэн бии болгогдохо байна.

Урдань байгаа бэлэдхэлэй системын ёhоор нэгэл продукци элдэб сэнгээр абтадаг байгаа. Жэшээнь, уялгата ёhоор тушааhан продукциин түлөө бага сэн үгтэдэг, харин худалдан абтаhан продукциин түлөө нэгэ бага үндэр сэн үгтэдэг байhаниинь мэдээжэ. МТС-эй хүдэлмэриин түлөө тушаагдадаг продукци колхозуудта трактор, машинаар элдэб хүдэлмэри хэжэ гаргашалhан мүнгэн зөөриие харюулдаг байгаа. Эдэ бүгэдэhөө боложо, нэгэл продукциие колхозууд гүрэндэ элдэб янзын үнэ сэнгээр худалдадаг байгаа гэлтэй. Энээнhээ шалтагаалан, ямар нэгэн продукци тушааhанайнь түлөө зарим ажахынуудта бэлэдхэлэй сэнhээ хэды дахин ехээр түлбэри үгтэдэг байгаа гээшэ.

Тиигэжэ манай республикын колхозууд уялгата ёhоор таряа тушаахадаа, нэгэ центнер шэниисын түлөө 40 түхэриг, хэрбээ тэрэл шэниисээ гүрэндэ худалдаа hаа, центнер бухэнэй 120 түхэриг гэхэ гү, али 3 дахин ехые абадаг байгаа бшуу. Уялгата тушаалгаар 1 центнер овёсой түлөө 20 түхэриг, тэрэнээл худалдахадаа 3,5 дахин ехые гэхэ гү, али 70 түхэриг абадаг байгаа. Бэшэшье продукт тушаахадаа иимэрхүү байhан юм. Ингэжэ нэгэл аймагай зарим колхозууд элдэб хэмжээнэй олзо доход абадаг байба. Энээниие тодорхойлхын тулада Мухаршэбэрэй аймагай «Гигант», «Коммунизм» колхозуудые абажа үзээ. 1957 ондо «Гигант» колхоз уялгата түлбэридэ 2117 центнер, натура түлбэридэ 7718 центнер үгэhэн, мүн 960 центнер худалдаhан гэхэ гү, али хамтадаа 10795 центнер таряа тушааhан байха юм. Харин зэргэлжэ байhан «Коммунизм» колхоз уялгата тушаалгада 1332 центнер, натура түлбэридэ 4452 центнер үгөө, 2602 центнер худалдаа, хамтадаа 8491 центнер таряа тушаагаа hэн. Тиихэдэ «Гигант» колхоз «Коммунизмда» орходоо таряа 2304 центнер ехээр тушаагаад, бага мүнгэ абаhан байна. Харин «Коммунизм» колхозой 2602 центнер таряа гүрэндэ худалдахадань, «Гигант» колхоз 960 центнер гэхэ гү, али 3 дахин багые худалдаhан болоно. «Коммунизм» колхоз 1957 ондо иимэ хэмжээнэй таряа худаллажа, 512460 түхэригэй олзо доход оруулхадань, харин «Гигант» колхоз 339357 түхэриг абаhан байха юм. **Эндоогоор хэлэхэдэ, «Гигант» колхоз нүгөөдэ колхоздоо орходоо hураггүй ехэ таряа тушаагаашье hаа, 173 мянган түхэригөөр бага олзо доход абаа бшуу.**

Мүнөө продукт худалдан абаха нэгэ адли үнэ сэнгэй бии болгогдоод байхада, тэрэл хэмжээнэй таряа тушаагаад байбал, «Коммунизм» колхоз 760 мянган түхэриг, «Гигант» 970-аад мянган түхэриг абаха байна. Энэмнай 1957 онойхиhоо 3 дахин ехэ болоно.

Мал ажалай продукцяар мүн лэ оло янзын үнэ сэн тогтоогдоhон байна. Жэшээлбэл, амидын шэгнүүрээр гүрэндэ худалдаhан мал уялгата тушаалгада үгэгшэдэ орходоо 2,5 дахин үнэтэй байгаа. Яруунын аймагай хоёр колхозые абажа үзэе. 1957 ондо Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 1 центнер мяхан 324 түхэригтэ болоо hэн. Харин «Коминтерн» колхоздо 1 центнер мяханайнь сэн хүршэ колхозойхиhоо хоёр дахин үнэгүй гэхэ гү, али 194 түхэригтэ болоhон юм. Энэ яахадаа ингээб гэхэдэ, ленинэйхид «Коминтерн» колхозойхидо орходоо ехэ мяха гүрэндэ худалдаа.

Иимэрхүү ушар Бичурын аймагташье болоhон байна. Ждановай нэрэмжэтэ колхоз тушааhан мяханайнгаа центнер бүриhөө 287 түхэриг, «Ленинский путь» колхоз 188 түхэриг абаhан байха юм.

Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 1957 ондо уялгата тушаалгала hү тушаажа, мүн худалдажа, центнер бүриин 117 түхэриг, Энгельсын нэрэмжэтэ колхоз центнерэй 76 түхэриг, «Коммунизм» колхоз 75 түхэриг абаhан байгаа.

Мүн ноохоршье иимэ оло янзын үнэ сэн байгаа hэн. Уялгата тушаалгаhаа гадуур угаагдаагүй ноохо гүрэндэ худалдаад байхада, ноохоной сэн 1,5 дахин дээшэлдэг hэн.

Июниин Пленумэй тогтоолой ёhоор шэнэ үнэ сэнгэй тогтоогдоод байхада олонхи колхозууд олзо доходоо бүри дээшэлүүлхэ болоно. Гадна, газар таряалан, мал ажалhаа абадаг продукцияа бүри ехэдхэхэ хэрэгтэнь колхоз болон колхознигуудые материальна талаар урмашуулха байна бшуу. Юундэб гэхэдэ, гүрэндэ худалдагдаhан хүдөө ажахын продуктын центнер бүхэн бэлэдхэлэй нэгэ адли сэнгээр абтаха. Гадна, натура түлбэридэ үгтэдэг продукци хүсэд сэнгээр абтаха байна.

Уялгата тушаалгаар, контрактациар, МТС-эй хүдэлмэриин түлөө натура түлбэрээр колхозуудай хуушанай үриие болюулха тухай КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол колхозно байгуулалтые саашадань хүгжөөхэ шэнэ эшэ үндэhэн болоно. Зарим колхозуудай экономическа талаараа үшөө бэхижээгүй байhан дээрэhээ хэды жэлэй туршада иимэ үри сугларааха юм. Тиигээдшье ган гасуур жэлнүүд ушардаг байгаа. Хуушанай үри болюулха тухай шиидхэбэри экономическа талаараа hулашаг колхозуудай шэнэ оршон байдалда ашаг олзотойгоор хүдэлхэдэнь таатай зохид байха болоно.

hүүлэй хэды жэлэй туршада ган гасуур боложо, республикымнай колхозууд горьтойгоор үритэhэн байгаа. Жэшээлбэл, Бичурын Калининай нэрэмжэтэ колхоз уялгата тушаалгаар 1609 центнер, натура түлбэреэр—10429 центнер гэхэ гү, али хамтадаа 11038 центнер ороохо таряа үритэй байhан юм. «Защита мира» колхоз мүн лэ уялгата тушаалгаар 999 центнер, натура түлбэрээр 5774 центнер үритэй байгаа. Тэдэнь мүнөө болюулагдаа.

Бичурын колхозуудта хамтадаа уялгата тушаалгаар 5200 центнер, натура түлбэрээр 46233 центнер ороохо тарянай үри болюулагдаба. Тарбагатайн колхозууд уялгата тушаалгаар, натура түлбэреэр бүхы дээрээ 48380 центнер ороохо таряа үритэй аад, тэрэнь болюулагдаа. Мухаршэбэрэй аймагай колхозуудта 80000 центнер ороохо тарянай үри мүн лэ болюулагдаба. Иимэрхүү жэшээ бусадшье аймагуудта бии юм.

Тарбагатайн колхозууд хартаабхын натура түлбэреэр 11383 центнер үритэhэн байна. Хартаабха болон огородой бусад эдеэгээр Заиграйн, Хэжэнгын, Яруунын, Мухаршэбэрэй болон бусад аймагай колхозууд мүн лэ үритэhэн байгаа. Тэдэнь мүнөө болюулагдаа гээшэ.

Республикын олон колхозууд мал ажалай продукцяар үритэнхэй. Гансахан Яруунын аймагай колхозууд уялгата тушаалгаар 241 центнер ноохо, Прибайкальска аймагай колхозууд 154 центнер ноохо үритэй байгаа hэн. Заиграйн, Бичурын, Зэдын, Хориин болон бусад аймагуудай колхозууд мяха, үндэгэ үритэй байгаа. Эдэнь мүнөө болюулагдаа бшуу.

Уялгата тушаалгаар, МТС-эй хүдэлмэриин түлөө натура түлбэрээр бии байгаа үриие болюулаад байхада, колхозууднай экономическа талаараа улам түргөөр хүгжэхэ. Хүдөө ажахын продукт бэлэдхэхэ, худалдаха хэрэгтэ ушардаг элдэб таарамжагүй ябадал саашадаа усадхагдаха байна. Урдань жэл бүри ороохо таряа, хартаабха, огородой эдеэ худалдаха, тушаахаүедэ нэн түрүүн хуушанайнгаа үри түлэхэ тухай арсалдаан болохо эхилдэг hэн. Гүрэнэй бюджедтэ колхозуудhаа мүнгэн зөөриин орошые түсэблэхэдөө натура түлбэреэр ороохо таряа үритэй байhаниинь хараада абтадаг байгаа.

Шэнэ үнэ сэнгэй тогтоогдоод байhан энэ үедэ колхозууд абадаг продукциингаа шанарые улам hайжаруулха гэжэ оролдохо болоно. Юундэб гэхэдэ, эрхим шанартай продукци абаhанай түлөө урмашуулха тодорхой хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаhан байна.

Жэшээнь, залуу малые ехээр таргалуулжа гүрэндэ тушаагаа hаа, сэн дээрэнь нэмэлтэ түлбэри оруулагдаха байна. Тиигээдшье тарган мяха тушааhан колхозууд ехэ түлбэри, дундаhаа доошо шанартай мяха тушаагаа hаа, бэлэдхэлэй сэнhээ доошо түлбэри абаха юм.

Залуу малые түргөөр, hайнаар таргалуулжа, колхозууд мүнгэн олзо доходоо 40 процент хүрэтэр ехэдхэхэ дүүрэн аргатай. Тиихэдээ республикын колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд эбэртэ бодо мал, хонин, адуу, гахай богони болзор соо hайнаар таргалуулжа, гүрэндэ худалдахын тула зохихо хэмжээ яаралтайгаар абаха зэргэтэй.

Партиин июниин Пленумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой ашаар колхозуудта ажалай бүтээсэ улам дээшэлхэ, хүдөө ажахын продуктнуудые абалга бүри ехэдхэгдэхэ, колхозуудай нийтын ажахы бэхижэн хүгжэжэ, бүхы совет арадай байра байдал бүри баян дэлгэр болохо байна.

Б. СЕЛЬВЕРОВ, БМАССР-эй Хүдөө ажахын министрын орлогшо.

Хонишон Дугар Бимбаев

Улаан одонойхидой үүсхэлээр энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 140 хурьга абажа түлжүүлхэ социалистическэ мүрысөөндэ оролсон, Иволгын «Улаан Оронго» колхозой түрүү хонишон Дугар Будацыреновис Бимбаев дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаад, бодото ажал дээрэнь бэелүүлжэ байна.

— Хонидые хэнзэлүүлхэ гээшые манай үбгэ эсэгэнэр үнинэй мэдэдэг байгаа. Хорийнхидай һайшаалта жэшээгээр 100 эхэ хонин бүриһөө 150 хурьга энэ жэлдэ абахаар, хүсэд шиидэнхэйб,— гэжэ хонишон Дугар Бимбаев мэдүүлһэн юм. Мүнөө абаһан уялга хэһэн хүдэлмэри хоёрынь һэлгэнэгүй. 543 эхэ хонидһоо 549 хурьга абаад гэхэ гү, али 100 эхэ хонин бүриһөө 101 хурьга түлжүүлжэ байна. Үшөө июль һарада 100 холо гаран хэнзэ хурьгад абтахаар хараалагдана. Ноябрь, декабрь һарада хурьгалуулхаар 200 эхэ хонидые нүхэр Бимбаев үрэжүүлгэдэ бэлдэжэ байнхай.

Хонин бүриһөө 3,400 грамм ноохо хайшалха уялга абаһан аад, 3,450 грамм хайшалба.

Оройдоол хоёрхон жэлэй туршада хонишоноор хүдэлжэ байбашье, Иволгын аймагай түрүү хонишодой тоодо тэрэ оронхой.

Хонишон Бимбаев ямаршье ажалда ябахадаа оролдосотой, тэсэмгэй, нарин нягта, хэлэһэн үгэдөө заабол хүрэдэг хүн байгаа юм. Мал ажалые, илангаяа хонин һүрэгые олоор үсхэхэ гээшэ олзо доход ехэтэй, шухала хэрэг гэжэ нүхэр Бимбаев гүнзэгыгөөр ойлгонхой.

Дугар Будацыренович хонишон болохо үнинһөө дуратай байгаа. Энэ хэдыхэн жэлэй туршада ажаллаха зуураа шэнэ мэргэжэлэйнгээ бухы нюусые алхам бүхэндөө тодорхойлжо, хонидой ашаг олзыень дээшэлүүлхэ гэжэ хододоо оролдодог. Энэ хаража байһан хонидойнгоо тус бүриень ходо шалгажа, ямар ябаһыень мэдэжэ байдаг. Ямар абари аашатай, ямар тэжээлдэ угаа дуратай байһыень шэнжэлэн үзэдэг.

Илангаяа хабар, зунай сагта һайн бэлшээридэ хонидоо заабаринн ёһоор харууһалжа, шадал хүсыень шангадхадаг. Хонидой халтал үбшэлөө, хүшэ шадалаа гээхэеэ һанаа һаань, мэргэжэлтэдтэ дары дуулгаад, зохихо арга хүүлдэг байха юм.

Дүй дүршэлөө улам нарижуулхын зорилгоор үнинэй хонишодтой ходо хөөрэлдэжэ, мэргэжэл шадабариень дамжуулан абажа ябадаг.

Хонишоноор ажаллажа ябахатайгаа хамта, хүдөө ажахын техникумэй зоотехническэ отделенидэ Дугар Будацыренович заочноор һурана. Хонин ажалда хабаатай элдэб литература, зохёолнуудые ходо уншажа, республикынгаа, оронойнгоо түрүүшүүлэй шадабарине шэнжэлэн үзэжэ, бодото ажал дээрээ шалган бэелүүлжэ ябадаг. Тиигэжэ хонидые кошарно-базова аргаар түлжүүлхэ хэрэгые һайса шудалһанаа ажал дээрээ харуулжа байдаг.

Энэ жэл хурьгадые гурба һаратай болоходонь эхэһээнь һалгаагаад, тобир тарганаар түлжүүлжэ байнхай. Мүнөө хурьгадынь харахада үһэ ноохо һайнтай, миил бүмбэгэр юумэдүүд бэлшэжэ ябадаг.

— Одоол Дугараймнай хони, хурьгад колхоз соогоол һайнуудынь гээшэ ха,—гэжэ нютагаархиниинь дэмы бэшэ хэлсэдэг.

Хонидые үрэжүүлхэ хэрэгтэ горьтой анхарал табидаг. Тусхай курса дүүргэжэ, үрэжүүлэгшын мэргэжэлые тэрэ шудаланхай. Мүн нүхэр Бимбаевай һамганшье хонидые үрэжүүлдэг болоо юм. Хүнэй туһаламжагүйгөөр эдэ хоёр хонишод үрэжүүлгын хүдэлмэри һайн шанартайгаар ябуулдаг.

— Хонидые бэлшээридэ зүбөөр адуулжа шадабал, ноохо һайнтай, мяхалиг, тарган, шанга бэетэй болодог,—гэжэ хонишон Бимбаев хэлэдэг. Бэлшээриингээ газар үбһэ ногоонойнь, уһа марсын зэргээр хэды хэһэг болгожо хубаадаг. Тиигээд хэды хоногоор тэдэнээ һэлгүүлжэ, ногооень һэргээжэ байгаад адуулдаг. Эдэ үдэрнүүдтэ үглөөнэй 3—4 часта хонидоо бэлшээридэ гаргаад, харанхы болотор адуулна. Хонидоо минеральна тэжээл, дабһаар дутаадаггүй.

Нэгэ шэнэ юумэ бодото дээрэнь бэелүүлхэ болоходоо заабол колхозойнгоо зоотехник нүхэр Торгашинтай зүбшэн хэлсэдэг. Нүхэр Торгашиншье ходо эрьежэ, зохихо туһаламжа үзүүлжэ байдаг.

Эрхим хонишон Дугар Бимбаев һаяхан партиин ЦК-гэй июниин Пленумэй тогтоолтой танилсаад, иигэжэ хэлээ:

— Арадайнгаа ажахые хурдан түргэнөөр һалбаруулхын тула түрэл партимнай эсэшэ сусашагүйгөөр оролдолго гаргажа, шухала шухала тогтоолнуудые гаргаад, бодото дээрэнь бэелүүлжэ байдаг. Энэ июниин Пленумэй тогтоолоор зоригжожо, абаһан уялгаяа дүүргэхэб.

Хонишон Дугар Бимбаевай хэлэһэн үгэдөө хүрэхэнь лабтай.

Л. Герасимова.

НИКОЛАЕВСКА ОБЛАСТЬ. Привольнянска районой Богдановка тосхоной ажалшад Черногорск городой нүүрһэшэн, хакас Григорий Васильевич Жульминие айлшалхыень уриһан байна. Энэ хакас Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ энэ нютагай хэдэн хүнине фашистнуудай буудагдан алахаяа байтарнь абарһан байгаа. **Зураг дээрэ:** Богдановка тосхондо хакас Г. В. Жульмин (баруун гарһаа) өөрынгөө абарһан колхозник Ф. К. Михальчук, тракторист М. Т. Самолюк гэгшэдтэй хөөрэлдэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Уһалууриин системэнүүд үргэдхэгдэнэ

РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерствын уһанай ажахы болон мелиоративна барилгын проект зохёохо институдай Бурят-Монголой экспедициин хүдэлмэриин халуун хаһа оронхой. Энэ экспедициин гол зорилго юуб гэхэдэ, уһалууриин шэнэ системын, намаг газар хатааха хүдэлмэриин проект зохёохо юм. Колхозууд, совхозуудай ажахые худагай уһаар хангаха хэрэгтэ баһал ехэ анхарал хандуулагдана.

Мүнөө республикымнай олохон аймагуудта тус экспедици ехэ хүдэлмэри ябуулжа байна. Баргажанай аймагай Харлигай уһалууриин системые шэнэдхэн хубилгаха талаар хэгдэхэ хүдэлмэри дүүргэгдэл. Уһалууриин энэ системэ хамта 3200 гектар сабшалан, тарянай газар уһалха.

Бичурын уһалууриин системые үргэдхэхэ талаар шэнэ проект зохёогдожо байна. Эндэ Хёлго голой нэгэ һалаагаар гаргагдаһан уһан сахарай свёклын, овощиин ехэхэн талмай шииг нойтоор хангаха юм. Мүн Сэлэнгын аймагта Тамчын, Заиграйда Үнэгэтэйн уһалууриин системэнүүдэй проект зохёогдожо дүүрээ.

Экспедициин хүдэлмэрилэгшэд Иволгын аймагта 5550 гектар газар уһалха, 2260 гектар намаг хатааха комплексно системын проект зохёолго дүүргээ. Эндэхи системын түрүүшын ээлжээнэй хүдэлмэри 1959 ондо дүүргэгдэхээр хараалагдана. Тиихэлээр «Коминтерн», «Заветы Ильича», Сталинай, Лазогой нэрэмжэтэ колхозуудай уһалууриин газар нилээд үргэдхэгдэхэ байна.

Тус экспедициинхид Эрхүүгэй, Читын областьнуудта уһалууриин системэнүүдэй проект зохёолгоор шэнжэлэлгын ехэ хүдэлмэри ябуулжа байна.

И. Мельник.

Искусствын, уран зохёолой декадада бэлэдхэл

Арадай дуушан

Хибэс хүшэгын хоёр тээшээ миралзан тарамсаар, угалзатуулан оёһон энгэртэй тэрлиг үмдэһэн, тэгшэ тэбхэгэр бэетэй, дунда наһанай хүнэй намхас-намхас гэшхэлһээр гаража ерэхэдэнь, Бурят-Монголой дуу, хатарай ансамблиин концерт хаража һууһан хүн зон альга ташалдан, айхабтар халуунаар угтадаг.

—БМАССР-эй арадай артист Цэрэн Хоборков «Коммунис парти тухай» дуугаа дуулахань,—гэжэ соносхоходонь, альга ташалгын улам улам шангадаха үедэ байлсаһаншье байжа болохот.

Ута мүнгэн хутагаяа урдаа һанжуулаад, Цэрэн Хоборков хонгёо хуур хонгёо хоолой хоёрой абяа, аялга нэгэдүүлэн:

Аян замымнай зохёоһон
Агуу Ленөндээ баяртайбди,
Арюун байдалтай болгоһон
Ашата партидаа баяртайбди, —
гэжэ ханхинаса татажа захална.

Цэрэн Лобсанович иимэ гаһар артист гансата болошонхой, сценэ дээрэ «тэнгэриһээ тэб байса буушоо» бэшэ: арадай дундаһаа «борьбо дээрээ бодоһон», имагтал ажабайдалай бурьялаан сооһоо шалгаран гараһан олон түмэн хүбүүдэйнь нэгэн. Ажал-ябуулганшье, аяг зангыншье юрын ажалшан хүнэйхидэл адли. Намтарыншье юрын һаалишанай, адуушанай, тарияашанайхиһаа балай ондоо байхагүй.

Баян байгаалитай Түнхэндэ түрэһэн Цэрэн бага балшар байхаһаа дуу дуулаха дуратай, хуураар наадаха һожортой байһан ха. Түшаан болоходоо үбгэ эсэгэнь үльгэршэн байжа, аша хүбүүгээ арадай дуунда абьяастай болголсоһон байжашье магад.

Хамтын ажалай һаяхан тогтоод байхада, Цэрэн комсомолшуудай бригадын уранһайханай бүлгэмдэ хабаадалсажа, нюдарган баяшуулай үлэгдэлэй нугарһа хадхама дуунуудые, Хоца Намсараевай найруулһан шоро үзүүртэй шог шүлэгүүдтэ аялга тааруулан, дууладаг байһан гэдэг.

Бэлигтэй бэрхээё харуулһан дууша хүбүүн Цэрэн Хоборков 1937 ондо Улан-Удэ ерэжэ, искусствын техникумэй дуу дуулалгын отделенидэ ороһон байгаа.

1939 ондо Москвада болоһон бурят-монгол искусствын декадада бэлэдхэлэй эхилхэдэ, Цэрэн Лобсановичые хүгжэмтэ-драмын театр уриһан юм. «Баяр» гэжэ хүгжэмтэ драмада Хутармаанай, «Энхэ-Булад баатар» гэжэ түрүүшын бурят оперодо Дарханай дуунуудые дуулажа, түб хотынгоо ажалшадай, искусствын мэргэжэлтэдэй, парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй үндэр сэгнэлтэдэ хүртэлсэһэн байна. Тиихэдэ Цэрэн Лобсанович Хоборков «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденде хүртөө бэлэй.

Удаадахи жэлнүүдтэ Ленинэй орденто оперо, баледэй театртa, гүрэнэй филармонидо хүдэлхэ зуураа, нютаг нютагай дуунуудые шэнжэлдэг, тэдэнээ олондо ойлгосотойгоор, уранаар дууладаг байһандаа ажалшан зондо бүришье алдаршаһан байна.

Артистын дууладаг дуунуудай «абдар» соо дэлхэйдэ гэгээн гэрэл гиигүүлһэн багша Ленин тухай, түрэл Коммунистическэ парти тухай, урдын байдалые ула дороо гэшхэжэ, мүнөөнэй байдалые зула болгон бадаруулһан совет хүнүүд, тэдэнэй баатарлиг ажал, дайшалхы

зориг, урин зулгы абари зан тухай дуунууд олигтүй олон бии.

Цэрэн Лобсанович ажалай баатарнуудые арадай хүмүүжүүлэн дэгжээдэг тушаань иимэ дуу зохёогоо:

Арюун һайхан тэнгэридэ
Алтан наран яларнал,
Арад зоной дундаһаа
Ажалай баатар тодорнол,

Олоной хойно оодоролдодог залхуу зайгуул, хобдог хомхой, ноёрхуу бэерхүү ахир амитадые таһа шүүмжэлһэн дуунуудшье арадайнь үгэһэн «абдар» соо баһал байха. Социалистическэ хүдөө ажахые хүгжөөхэ тушаа партиин гаргаһан түүхэтэ тогтоолнуудые бэелүүлхын тулада ажалшадаа артист уряална:

Хада уулын хормойгоор
Хара таряа ургуулаял,
Хадаад, сохёод, хуряадаг,
Комбайнераар хүдэлэел.

Цэрэн Хоборков өөрын онсо илгаатай артист. Гансал «дээдэ хүгжэм дэрлээд» байдаггүй, аймаг, колхоз, совхозуудаар ябажа, арадайнгаа дуунай дээжые түүбэрилэн суглуулдаг, үбгэд, хүгшэдөөр, залуушуулаар, ухибүүдээр сугтаа дуу дуулажа, арадай ажабайдалай гүн гүнзэгы, һаруул һайханиие һайшаан шэнжэлдэг, нютаг нютагай аялгануудые үргэнөөр хэрэглэдэг тулада Байгалай хойто бэедэшье, аяар холын Агадашье, бүхы Бурят-Монголой республика соогоо Цэрэн Хоборковой сүутай болоһониинь гайхалгүй. «Цэрэн Хоборков дуулагла» гэһэн бэшэгүүд радиодамжуулгын комитедтэ забда залгаагүй ерэжэл байдаг даа!

Балтиин далай шадар, мүн Дунда Азиин республикануудаар, Сибириин городуудаар, Украинаар дуу, хатарай ансамблиин ябахадань, нилээд ехэ хүндэ Цэрэн Хоборковой нэрэдэ тудаһан байха. Загаһаша латыш хүбүүд, малша казах басагад, тарияаша ород хүнүүд хэды олон баглаа сэсэг барюулаа гээшэб!

Иимэл хадань БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум Цэрэн Лобсанович Хоборковто арадай артистын хүндэтэ нэрээргэ олгохо ёһоороо олгоһон байгаа бшуу.

Эгээ мүнөө үедэ бурят искусствын, уран зохёолой декадада бэлэдхэжэ байһан халуун хаһада Цэрэн Хоборков арадай дуунуудые улам эршэмтэйгээр суглуулжа, шэнэ аялга найруулжа, дуулаха мэргэжэл шадабаряа үдэрһөө үдэртэ өөдэнь үргэхын хойноһоо эдэбхитэйгээр ажаллажа байдаг. Тэрэнһээ гадна, өөрынгөө суглууһан арадай дуунуудые ном болгон согсолоо, тэрэнь декадын урда тээ Бурят-Монголой номой хэблэлээр гаргагдаха.

Арадайнгаа ажабайдалтай нягта холбоотой, гүн гүнзэгы удхатай дуу дуулажа, баһал дээдэ сэгнэлтэдэ хүртэжэл ябаха гэжэ Цэрэн Лобсанович Хоборковтоо батаар найдахамнайшье зүйтэй ааб даа!

Ш. Бадлын.

Семинар болобо

☆ Политическэ, научна эрдэм дэлгэрүүлхэ бүхэсоюзна обществын Кяхтын таһаг хизаар ороноо шэнжэлэлгын музейтэй хамта лекторнууд-бурхангүйшүүлэй нэгэ үдэрэй семинар үнгэргэбэ. Семинарта хабаадагшад олон темээр лекци шагнаһан, һонирхоһон асуудалнуудтаа харюу абаһан байна.

А. Чуянов.

Зэдэдэ номой худалдаа нобшоруулна

Ажал үйлэдбэриин ямаршье һалбарида оюун бэлигтэн, уралан нарижуулагшад наукын туйлалта хэрэглэн, гайхамшагта амжалта туйлана. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд шэнэ ном, газетэ, журнал олоор захидаг, түрүү дүй дүршэлые хүдэлмэридөө тааруулан хэрэглэдэг гээшэ.

Колхозой холын гүүртэ, отарануудта, полевой стануудта уранһайханай, хүдөө ажахын болон бусадшье һалбарида хамаатай шэнэ номуудые харахадаа гайхахагүйт. Энэ ушар совет хүнүүдэй соёл культурын нилээд хүгжэһэниие тодоор гэршэлнэ.

Гэбэшье, саг үргэлжэ ургажа байһан совет хүнүүдэй эрилтэһээ ном худалдалга Зэдын аймагта холо гээгдэнхэй гэхэдэ алдуугүй. Энэ шухала хэрэг аймпотребсоюзай правлениин (түрүүлэгшэнь нүхэр Бернаев), сельпогой хүтэлбэрилэгшэдэй талаһаа тоогдоногүй.

Аймагай центртэ байһан ори ганса номой магазинай ажалшадай эрилтэ хангажа шададаггүйень мэдэжэ байгаад, аймпотребсоюзай хүтэлбэрилэгшэд хүдөөгэй магазинуудта, нүүдэл киоскнуудта номой худалдаа үргэнөөр эмхидхэхыень шанга эрилтэ табинагүй. Тиимэһээ сельпонууд ном худалдалгые тооногүй, шэнэ номуудые центральна складуудһаа абанагүй.

Жэшээнь, энэ жэлдэ Гэгээтэйн сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр М. Аверьянов 1960 түхэригэй шэнэ номуудые аймагай центрһээ асарбашье, гурба—дүрбэн һара соо магазинуудта тараажа үгөөгүй байһаниинь шалгалтын болоходо элирһэн байгаа. Харин тиихэ үедэнь сельпогой магазинуудта арбаад—хорёод хуушан ном табяатай байба.

Энэ сельпогой центральна магазинай наймаалагша С. Тункеева, Цагаатайн магазинай наймаалагша З. Чагдурова гэгшэд зуугаад түхэригэй хуушарһан номуудтай байбашье, «бидэндэ ном хэрэггүй, хүн зон ном абадаггүй» гэжэ байжа, шэнэ номуудһаа арсаха һэдэлгэ гаргаа бэлэй. «Бидэндэ тэды түхэригэй ном, тэрэ һарада худалдахат гэжэ правлени түсэб үгэдэг бэшэ, «гүйсэгүй», «олзогүй» эд бараа хэдыешье худалдаа һаа, эд бараанай эрьесын түсэбтэ горьтой нэмэри болодоггүй» гэхэ янзатайгаар хөөрэнэд.

Мүн иимэрхүү байдал Үшөөтэйн сельпогой центральна магазинда үзэгдөө. Энэ магазинда (наймаалагшань Ц. Сосорова) ном табигдаха табсан дээрэ ондоо эд бараан табяатай байба. «Хүнэй абахагүй хадань номуудай эндэ байһанай хэрэгынь юуб?»—гэжэ наймаалагша Ц. Сосорова даншье убайгүйгөөр харюусана. Харин үнэн дээрээ тиимэ бэшэ. Уран зохёолой һонирхолтой номууд асарагдаһаар үнинэй, тиибэшье прилавка доро ябталаатай, хүнэй нюдэндэ харагдадаггүй зандаа. Энэ магазинда байһан 1300 түхэригэй номой олонхинь асарагдаһаар 4—5 жэл болоо.

«Эрдэм», мүн Борьёогой Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай дэргэдэхи магазинуудта 100 гаран түхэригэй ном элдэб эд бараанай дунда ганса нэгээрээ таранхай харагдана. «Бидэндэ шэнэ ном асаржа үгэдэгшьегүй, ном худалдагдабагүй гэжэ зэмэлдэгшьегүй. Тиимэ дээрэһээнь энэ шухала хэрэг тоогдоногүй бэшэ гү»,— гэжэ наймаалагша Дулма Сагалеева сэхыень хэлэнэ.

Дэрэстэйн сельпогой центральна магазинда ори ганса «Географи» гэһэн гаршагтай ном табяатай байна. Эдэ жэшээнүүд хүдөөгэй магазинуудта ном худалдалгын хайша хэрэгээр, ямаршье түсэбгүйгөөр ябуулагдажа байһаниие тодоор харуулна. Гансашье хүдөөгэй магазинууд иимэ бэшэ. Аймагай центрын раймаг 6 һара дотор оройдоо 150 түхэригэй ном худалдаһан байна.

Хүдөөгэй магазинуудаар, аймагайшье центртэ Бурят-Монголой уранзохёолшодой номууд тон хомор. Тиихэдэ аймпотребсоюзай центральна складуудта бурят-монгол хэлэн дээрэ уран зохёолой, политическэ, хүдөө ажахын литература хэдэн зуугаадаараа тооһо шоройдо дарагдажа хэбтэһээр үнинэй янзатай. Жэшээнь, аяар 1948 ондо хэблэгдэһэн Н. Балданогой хэдэн пьесэ, Ш. Нимбуевай шүлэгэй суглуулбари, Х. Намсараевай «Шэлэгдэмэл зохёолнууд», «Шэлэгдэмэл шүлэгүүд», Ж. Тумуновай «Сүхэ Баатар», мүн тэрэ үедэ бурят-монгол хэлэн дээрэ оршуулагдаһан Л. Н. Толстойн «Хаджи Мурат», Н. А. Некрасовай «Русьда хэн һайн һуудаг бэ», Э. Распэйн «Мюнхаузенай ушаралта ябадалнууд», Е. И. Сороковиков-Магайн «Шэлэгдэмэл үльгэрнүүд» болон бэшэшье авторнуудай номууд Улан-Удэһээ асарагдаһаар задалагдаагүй зандаа хуушаржа хэбтэнэ.

Иимэ байдалые мэдэжэ байгаад, Зэдын аймпотребсоюз Бурят-Монголой потребсоюзай правлениин 1957 оной ноябриин 12-ой тогтоолые бэелүүлнэгүй. Энэ тогтоолой ёһоор, аймагай номой магазинай товароведээр томилогдоһон нүхэр Колмакова аймаг дотор ном худалдалгые һайжаруулха талаар юушье хэнэгүй, хүдөөгэй магазинуудаар саг үргэлжэ ябанагүй, тэдэнэй хүдэлмэриие шалганагүй. Нүхэр Колмакова номой центральна магазиндашье ерэдэггүй заншалтай.

Хүдөөгэй магазинуудай, киоскнуудай наймаалагшад ном худалдаха дүй дүршэлөө андалдаха, ном худалдалгын түрүү аргануудтай танилсаха гэжэ Зэдын аймагта нэгэшье дахин суглараагүй байһаар. Хүдөөгэй магазинуудта ном худалдаха түсэб тус тустань үгтэнэгүй, түсэбһөө үлүүгээр ном худалдаһан наймаалагшадые урмашуулдаг заншалгүй байна.

Бурмонкоопсоюзай правлени номой худалдаа һайжаруулха тухай яһала һайн тогтоол гаргабашье, тэрэнэйнгээ ямараар бэелүүлэгдэжэ байһые шалгадаггүйнь гайхалтай. Ном худалдалгые Зэдын аймагта түргөөр һайжаруулхын тула Бурмонкоопсоюзай правлени шанга хэмжээ абаха бэзэ гэжэ найдагдана.

Б. Чагдуров.

Чимит-Рэгзэн НАМЖИЛОВ

Эхэ орон тухай шүлэгүүд

УЛААН ТАЛМАЙ

Зүүн, баруун тээһээ, хойно, урдаһаа
Зүргэ харгынууд үерлэн, халин урдаһаар
Зүгэй холые хүрэжэ, эндэ золгонхой,
Зүрхэнэй һудаһадтал ниилэн нэгэ болонхой...
Урдань «буруугай бэлшээриһээ гараагүй» бурят
Улас оронойнгоо хүндэтэ хойморто гараад,
Украин, ород, казах нүхэдэйнгөө хажууда
Урматай зогсоноб нангин Мавзолейн һахюулда.

АЛТАН ҮЛГЫ

Минии нүхэр И. АРГУНОВТО

Яһанай хуудаһаар нэбтэ үлеэмэ
Янгинама хүйтэн жабартай
Яхад ороншни шамаяа хүлеэнэ,
Яһалашье һанантаһан янзатай...

Тэнгэриһээ унаһан бэшэ хадамнай
Тэрэншье ойлгосотойл тодоор.
Тэнжээжэ бүүбэйлһэн алтан үлгымнай
Тиингүйгөөр яаха һэм одоо!

Хүнэй хүбүүнһээ юугээрш үлэхэгүй
Хүдэр багжагаршье ябахада, ?
Баарһан, эхын зосоо тэгшэрхэгүй,
Багаханаар лэ һанадаг ходо.

Эрдэм ухаанай орьёл өөдэ
Эгээ хаанаш ошоһон бай —
Энэ хайра, дэмжэлгынь түлөөдэ
Элбэгээр харюулхые шармай.

Шэлдэг эрхим таанарайл һайгаар,
Сэдьхэл зүрхэнэйтнай дулаагаар
Сэбдэг хүйтэн хизаартнай сохом
Сэсэрлигэй орон болохол.

Ц. ДОНДОКОВА-НОМЫН

СЭБЭРҮҮ

(Басни)

Хабарай тарилга хүхинэжэ байгаа
һэн,
Хамаг хүнүүд хамсыгаа шаманхай.
Гансал «сүлөөтэй сагай»
наймаашан
Город тээшэ мордобо шамдагай.
Сохом арбаад тулам һамар
Сохижо абаһанаа үнгэрөөшэ намар,
Наймаа болгожо, борлуулха
һанаатай,
Нара бүтүүгээр гэрһээ гараалтай?
«Аягашье һамар хороонгүй
хүреэрэй.
Архи тамхи бүүхэн амасаарай»,—
«Убсансынгаа» шанга «зарлиг»
хадуугаад,
Улаахан Үдэеэ ерэбэл, дуулаһаар.
— Шэнэхэн һамар... хуураһан
һамар...
Шэлэншьегүйгөөр абагтылши,
амар,—
Хоёр үдэр соо наймаашамнай үшөө
Хоолойнгоо һөөлдэтэр хашхаржа
үнжөө.
Хүлэй улада сэбэрүү болоо һаа,
Хүниие урагшань ябуулдаггүй ха
юм.
Эдеэрлэхыень хүлеэжэ байнхаар,
Эхин багтань тэһэлхэдэ яаха юм?

РЕПОРТАЖ. ЭДИР УРАН ГАРТАН СУГЛАРБА

Үглөөнэй 9 часта сэгтой солбон эдир багашуул бүлэг бүлэгөөрөө баяртай хүхюутэйгээр Ленинэй үйлсөөр хойшоо hубарилдана. Тэдэнэй дунда эрээ-маряан плати үмдэнхэй эдир залуу басагадшье бии. Булта нэгэ нэгэ карандаш, хүри улаабтар блокнодуудые гартаа баринхай. Теэд эдэнэр баяртай хүхюутэй байншьегүй лахаб даа. Эдэмнай түрүүшын республиканска слёдто хабаадалсахаяа аймаг бүхэнhөө ерэhэн манай залуу үеын эдир технигүүд гээшэл.

Гадна, манай хүршэ Эрхүүгэй, Читын областьнуудhаа эдир уран гартан дүй дүршэлөө андалдан абалсахаяа ерэнхэй.

Үглөөнэй 10 час. Партийна гэгээрэлэй байшан соо басагад, хүбүүд дүүрэн байба. Тэдэнэй дунда наhажаалшье зон бии. БМАССР-эй Гэгээрэлэй министр нүхэр Бадмацыренов республикын нэгэдэхи слёдтой дашарамдуулан, эдир уран гартанниие амаршалаад, тэдэнэй хэжэ байhан ажалые согсолжо, саашанхи зорилго тухайнь тобшо тэдыгээр хөөрэбэ. hүүлээрнь КПСС-эй обкомой секретарь Е. Л. Магунов үгэ абажа, эдир багашуулые ехэ халуунаар амаршалба. Үгэ хэлэhэн лэ хүнүүд эдэ уран гартанай ажалаар баясан, бүри ехэ амжалта туйлахыень, номоо hайнаар үзэхыень үнэн зүрхэнhөө хүсэнэ. Теэд хүгшэн залуугүй эдир хүбүүд, басагадай уран гараараа бүтээhэн юумые хоёр нюдөөрөө хараха дуратай ха. Эндэшье, тэндэшье «выставкэ», «выставкэ» гэhэн абяан дуулдана. Уданшьегүй сугларагшад эдир технигүүдэй выставкэ харахаяа шамдуухан гаража ошонод.

Нэгэдэхи hургуулиин үндэр сагаан байшангай ехэ ехэ залнууд соо эдир технигүүдэй выставкэ нээгдэнхэй.

Эдир залуу оюун бэлигтэн хүнэй хаража, сэдьхэлээ ханамаар зүйлнүүдые выставкэдэ асараа. Улан-Удын ажалшад энэ выставкые ехэтэ hонирхон хараба. Тус hургуулиин ута коридороор хойшоо ошоболтнай, зүүн-хойто углуууда томо хара шкаф харагдаха. Тэрээн соо бүмбэрсэг дэлхэй, Нара, hара, одо мүшэдэй эрьелдэн байхань мүн лэ харагдана. Совет хэмэл одон бүмбэрсэг дэлхэйе тойроно. Тэрэ шкаф соо хэгдэhэн тусхай радиотүхеэрэлгээр хахад час болоод лэ совет наукын угаа ехэ амжалта тухай хөөрэжэ байха юм. Тэдэниие харахадаа хүнүүд ёhотойл киножурнал хаража байнабди гэжэ hанана. Харин тэрэмнай республикын эдир технигүүдэй хамтааран хэhэн хүдэлмэриин нэгэниинь байбал даа. Энэнь выставкэ харагшадай үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө. Выставкын түрүүшын зал соо хүдөө ажахын элдэб машина, автокран, модоор хэhэн электровозой модель, трактор, комбайн гэхэ мэтэ жэрылдэн таблатай.

Тэдэнэр бүгэдэ уран hайханаар хэгдэнхэй. Тээ захадахана ёhотойл түмэр харгы дээгүүр Эрхүүгэй эдир оюун бэлигтэнэй бүтээhэн поездын ябажа байхыень хаража, хүнүүд ехээр hайхашаана. Хажуу тээнь Суулгын дунда hургуулиин hурагшадай уран гоёор дархалhан электровоз яларан харагдана.

— Иван Петрович харагтыл даа, ямар жэгтэй гоёор хэнэб! Энэшни 5-дахи классай hурагша ха юм. Ямарханшье уран түмэршэ, модошо дархашуулhаа дутуугүй гоёор хэдэг байнал. Угтаа ошотороо энэшни гайтайхан лэ хүн болохо байна,—гэжэ хэлээд, витринын дэргэдэ байhан таби гарамгай наhанай нэгэ бурят хажуудахи нүхэрөө татана.

— Мүнөөнэйшни залуушуул бултал тиимэ болошоо юм даа. Яажа мэдэхэб, эдэ эдиршүүл ехэ Совет ороноо алдаршуулха конструкторнууд, инженернүүдшье болохо аалам. Эгээл эды наhандаа эдэнэйшни ухаан бодолынь hонор, хурса, хурдан байха ха юм. Манай агууехэ конструкторнууд, инженернүүд болон бэшэшье бэлиг шадабаритай, мэдээжэ ехэ хүнүүдэй намтарыень уншахада бултал хара багаhаа, эгээл эдэнэй тухайhаа юумэ хэжэ эхилhэн, бүхы юумэндэ абьяастай, hүбэлгэн хурса байhан байдаг. Хүн болохо багаhаа гэдэгнай юрэдөөл удхаа алдахагүйл аман үгэ даа,—гэжэ нүгөөдэнь электротракторай моделиие гартаа барин байжа хөөрэнэ.

Нүгөө залда ороходомнай модошо дархашуулай уран гараар бүтэhэн элдэб мебель, үнгэ бүриин шэрээр зураглаhан гэрэй хэрэгсэлнүүд — тумбочка, гэрэл, стол, стул харахат. Улан-Удын 26-дахи дунда hургуулиин 8-дахи классай hурагша Б. Занкинай хэhэн магазинайхидал адли ёhотойл шатар эндэ сугларhан харагшадые ехэтэ hонирхуулна.

Торнин дунда hургуулиин эдиршүүлэй хэhэн ракетнэ установко эрхим hайн сэгнэлтэ абаба. Уран бэрхэ фотографууд өөhэдынгөө бэлиг шадабари дэлгээн харуулна. Тээ саахануур бэрхэ уран зураашадай зурагууд хадаатай байна. Нүгөө залда ороходо уран оёдолшодой хэhэн хүдэлмэри байна. Юрэдөөл эндэ үгы юумэн үгы. Бултал биил гээшэ ха. Манай эдир залуу басагад, хүбүүд иимэ уран шадабаритай байhанаа эршэтэ ажалаараа гэршэлэн харуулба.

Эдир технигүүд Улан-Удын томо томо предприятинуудаар ябаhанайнгаа hүүлээр гражданска летчигүүдтай уулзаба. Инженер нүхэр Волков (1-дэхи зураг) «АН-2» гэжэ самолёт тухай эдир технигүүдтэ хөөрэжэ үгэбэ. Выставкэдэ байhан шэнэ түхэлэй машиные (2-дохи зураг) эдир уран гартан хаража байна.

Энэ выставкэ эдир технигүүдэй түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ зорилготойгоор эмхидхэгдэhэн эгээл түрүүшын республиканска выставкэ мүн.

Р. Цыдыповэй текст,
В. Коденевой фото.

Гүрэндөө нооhо ехээр худалдаба

Партиин ЦК-гэй июниин Пленумэй тогтоолоор зоригжоhон Карл Марксын нэрэмжэтэ артелиинхид (Баргажан) байгша ондо гүрэндөө эрхим шанартай нооhо ехээр худалдахын түлөө нооhо хайшалалгаяа хаhа сагтань, эмхитэйгээр үнгэргөө.

Мүнөө колхозойхид бүхы хонидойнгоо нооhо 20 үдэрэй туршада хайшалжа дүүргээ. Нооhо хайшалалгада 3 агрегат, 130 хүн хүдэлөө. Тиигэжэ эндэхид 18 мянган хонинhоо 695 центнер нарин, нарибтар нооhо абажа, гүрэндөө худалдаад, нооhо тушааха, худалдаха түсэбөө 150 процент дүүргэнхэй. Колхозойхид байгша ондо имагтал нооhо худалдалгаhаа 2 миллион үлүүтэй түхэригэй олзо доход оруулжа, республикынгаа 35 жэлэй ойн үдэрые ажалай амжалтаар угтаа.

Г. Дмитров.

Шэнэ брошюранууд

Бурят-Монголой гүрэнэй номой хэблэл хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ туhаламжа болгон брошюрануудые хэблэжэ гаргаба. Тэрэ тоодо М. Н. Коркин, К. Е. Ильин гэгшэдэй «Үнеэн бүриhөө 5240 литр hү», М. А. Дульбеевагай «Нугаhа үсхэбэрилгэдэ Бурят-Монголой нуур уhануудые хэрэглэхэ», И. И. Тимошиной «БМАССР-эй колхозуудта хүдөө ажахын ургамалай үрэhэ ургуулха хүдэлмэри эмхидхэлгэ» гэhэн номууд бии.

Мүн Н. О. Шарагшиновагай бэшэhэн «Хоца Намсараев» гэжэ критико-библиографическа очерк, Р. Белоглазовагай «Девочка-неумелочка» гэжэ ном хэблэгдээ.

С. Барер.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛ

☆ Электроагрегадай дэргэдэ 32 хүн зэргэшэн байгаад, хониной нооhо машинкаар хайшална. Эдэмнай Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозой нооhо хайшалагшад. Тэдэнэр хонидоо хайшалжа дүүргэхэ болоо. Эндэ хүдэлмэрилжэ байгшадай дундаhаа нүхэд Михалева, Бальжинимаева гэгшэд эршэтэ ажалаараа шалгарна. Тэдэнэр үдэр бүхэндэ туд тудтаа 30—35 хони хайшална.

Д. Чимитов.

☆ Мүнгэ-эдэй лотерейн шүүбэритэ тиражай таблицаар ажалшадта шүүбэринүүд түлэгдэжэ үргэлжэлhөөр. Баргажанай аймагай нөөсэлгын касса энэ хугасаа соо хамта 930 шүүбэри ажалшадта түлөө. Тэрэ тоодо нэгэ мотоцикл, 3 фотоаппарат, оёдолой 2 машина, радиоприёмник болон бусад зүйл бии. Шалгалта үргэлжэлhөөр.

М. Гроссман.

☆ Хүдөө ажахын министерствын материально-техническэ хангалгын управлениин коллектив өөрынгөө үниинэй хүдэлмэришэн Елена Захаровна Шура-Бура гэгшые пенсидэ гаргаба. Үдэшэлгын баярай суглаан дээрэ министрын орлогшо В. В. Тупикин Елена Захаровнае пенсидэ гараhантайнь дашарамдуулан амаршалаад, 5 хүбүүдэйнгээ аша туhада олон жэлдэ энхэ амгалан hууханиень хүсэбэ. Нүхэдынь Елена Захаровнада үнэтэ бэлэгүүдые барюулаа.

Б. Хогоева.

Оронгын гол дээрэ. И. Денисовэй фотоэтюд.

ХИЛЫН СААНАhАА

Научно-техническэ харилсан ажаллалгын талаар советско-венгерскэ комиссиин арбадахи сесси тухай

hаяхан Будапештдэ Советскэ Союз болон Венгриин Арадай Республикын хоорондо научно-техническэ харилсан ажаллалгын талаар советско-венгерскэ комиссиин арбадахи сесси хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Юhэдэхи сессиhээ хойшо хугасаа соо хоёр ороной хоорондо научно-техническэ туйлалтанууд болон үйлэдбэриин дүй дүршэл амжалтатайгаар андалдан абалсагдажа байгаа гэжэ комисси hайшаалтайгаар тэмдэглэбэ.

Сесси дээрэ научно-техническэ харилсан ажаллалгые саашадаа хүгжөөхэ, үргэдхэхэ асуудал зүбшэн хэлсэгдэhэн, Советскэ Союз болон Венгриин научно-шэнжэлэлгын институдуудай харилсан ажаллалгын түсэб баталагдаhан байна.

„ТУ-104“ гэжэ советскэ самолёт Амстердам ниидэбэ

ГААГА, июлиин 7. (ТАСС). СССР болон Голландиин хоорондо агаарай сэхэ холбоо байгуулха тухай hаяхан баталагдаhан хэлсээнэй ёhоор, Москва—Амстердам гэhэн замаар түрүүшынхеэ ниидэhэн «ТУ-104» гэжэ советскэ самолёдой Голландиин ниислэл хото хүрэжэ ерэhэнтэй дашарамдуулан, мүнөөдэр Схипход аэродром дээрэ Амстердамай олон мянган hуурин зон сугларaa.

Энэ ниидэлгэ сагай уларилай hайн үедэ, 3 час 10 минутын турша соо үргэлжэлөө. Замайнгаа ехэнхи хубиие самолёт 11 мянган метр дээгүүр ниидэжэ гараа.

Энэ ниидэлгын үедэ агаарай онгосодо hуулсажа ябаhан Голландиин агаарай харилсаанай КЛМ компаниин президентын орлогшо Мюллер самолёдой ниидэдэг шанарые, экипажай дүршэл шадабариие үндэрөөр сэгнэбэ.

КЛМ-гэй дирекциин түлөөлэгшэд, журналистнууд самолёдые ехэтэ hонирхон хараба.

Социалистическэ оронуудай хилые Американ сэрэгэй самолёдуудай дабадаг тушаа

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 7. (ТАСС). hаядаа СССР-эй болон ГДР-эй хилые Американ сэрэгэй самолёдуудай дабаhан тухай бэшэхэ зуураа, энэ хадаа социалистическэ гүрэнүүдэй агаарай хилые США-гэй ВВС-эй самолёдуудай дабаhан гансахан ушар бэшэ юм гэжэ Ассошиэйтед Пресс агентствын Вашингтонhоо дамжуулhан мэдээсэл соо тэмдэглэгдэнэ.

«hүүлэй найман жэлэй турша соо коммунистнууд яахадаа Американ хэдэн самолёдые барижа абааб, американецуудай хиналта доро байhан газар дээрэ яахадаа нэгэшье советскэ самолёт баригдаагүйб?» гэhэн асуудал корреспондент табина.

Иимэ байдалые корреспондент эбтүүлхэ гэжэ оролдоhониинь мэдээжэ, гэхэтэй хамта; баримта байхада яахыншье аргагүй. Американ самолёдууд тагнуул хэхэ зорилгоор Советскэ Союзай болон бусад социалистическэ оронуудай хилые зорюута дабана, тиихэ үедэн США-гэй хилые советскэ самолёд дабаhан тухай нэгэшье ушар Американ пропаганда заажа шадахагүй байна ха юм.

Ливандахи байдал тушаа

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Ливанда байгаа ООН-эй ажаглагшадай хэhэн тобшолол тухай ООН-эй генеральна секретарь Хаммаршельдын мэдээсэхэдэнь, «Ливанай правительство ехээр сүхэрhэн, урмаа тарhан байна» гэжэ Бейрудhээ Юнайтед Пресс Интернейшнл агентствын корреспондент дамжуулна.

ПАРИЖ, (ТАСС). Ливанай хэрэгтэ ОАР хамааралсана гэhэн гэмнэлгые ООН-эй генеральна секретарь Даг Хаммаршельдын буруушааhан мэдүүлгые Ливанай оппозициин хүтэлбэрилэгшэд ехэтэ hайшаагаа гэжэ Бейрудhээ Франс Пресс агентство дамжуулна.

***

БЕЙРУТ, июлиин 7. (ТАСС). hүүлшын үдэрнүүдэй турша соо Триполидо шанга байлдаан болоо гэжэ Ливанай оборонын министерствын коммюнике соо хэлэгдэнэ. Эндэ буhалгаашад армиинхидай эзэлжэ байhан позицида хэдэн дахин дoбтолоо.

Үсэгэлдэр үдэртөө, үнгэрэгшэ hүниндөө Бейрудтэ ехэ шанга буудалдаан болоо. Городой центртэ, мүн президентын ордон шадар илангаяа шанга тулалдаан болоhон байна. Баб Эль-Рамлди районд правительствын сэрэгүүдэй танкова часть буhалгаашадай позициие буудаа. Дагр Эль-Магр районд буhалгаашад хэрэмдэ добтолhон байха юм. Ливанай армиинхид буhалгаашадай добтолжо ябаhан частьнуудые үхэр буугаар буудажа сухарюулаа гэжэ коммюнике соо заагдана.

Советскэ залуушуул болон студентнүүдэй делегаци США мордобо

США-гэй студентнүүдэй аяншалгын соведэй уряалаар советскэ залуушуул болон студентнүүдэй түлөөлэгшэд июлиин 6-да Американ Холбоото Штадууд ошохоор ниидэбэ.

СССР-эй залуушуулай эмхиин комитедэй түрүүлэгшэ С. К. Романовскиин толгойлhон энэ делегациин составта Москвагай, Ленинградай, Таллинай, Киевэй, Тбилисиин, Ереванай, Бакугай, Ташкентын хүбүүд болон басагад оролсоно.

Делегациин гэшүүд Американ Холбоото Штадуудаар hарын хугасаа соо ябаха зуураа Нью-Йорк, Чикаго, Сан-Франциско болон ороной бусад городуудта хүрэжэ, залуушуул, студентнүүдтэй уулзаха, тэдэнэй ажабайдалтай, hураха, амарха эрхэ байдалтай, залуушуулай, студентнүүдэй эмхинүүдэй ажал-ябуулгатай танилсаха байна.

Американска самолёдой экипаж дамжуулан үгтэбэ

Июниин 27-до Ереван городой оршондо СССР-эй гүрэнэй хилые дабаhан Американ сэрэгэй самолёдой экипаж советско-иранска хилэ дээрэхи Астара городто июлиин 7-до Американ Холбоото Штадуудай армиин түлөөлэгшэдэ дамжуулан үгтэбэ.

СОНОСХОЛ

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Бурят-Монголой комплексно научно-шэнжэлэлгын институдай библиотекэ соо июлиин 10-най үдэрэй 2 часта институдай Эрдэмтэдэй Соведэй үргэн суглаан болохонь.

Энэ суглаан дээрэ «Бурядай советскэ уран зохёолой түүхын очерк» зүбшэн хэлсэгдэхэ.

Дуратай хүнүүдэй ерэхэдэнь болохо.

Дирекци.

Дээдэ hургуулинуудта hуралсалай жэл дүүрэбэ

Манай орон доторхи дээдэ hургуулинуудта hуралсалай жэл дүүрэбэ. 290 мянган залуу мэргэжэлтэд бэлэдхэгдээ, тэрэ тоодо 110 мянган багшанар, 94 мянган инженер, 31 мянган хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, 23 мянган врач, мүн экономист, юрист, философ мэргэжэлтэд бии.

СССР-эй дээдэ hургуулинуудай министр В. П. Елютин hуралсалай жэлэй дүнгүүд тушаа иигэжэ хөөрэбэ:

hаядаа дээдэ hургуули дүүргэгшэд промышленностиин, хүдөө ажахын элдэб hалбарида хүдэлжэ эхилхэнь, олоhон эрдэмээ ажал дээрэ хэрэглэхэнь. Манай ороной бүхы заха хизаарнуудта залуу мэргэжэлтэдэй ерэхые хүлеэжэ байна. Сибириин, Алас Дурнын шэнэ шэнэ барилгада, Уралай болон түбэй областьнуудай предприятинуудта, тунга газар элдүүрилхэдэ, тэдэнэй эрдэм бэлиг, шадал шадабари хэрэгтэй болохо байна.

hуралсалай үнгэрhэн жэлэй дүнгүүд тушаа хэлэхэ зуураа, профессорнүүдэй, багшанарай эдэбхитэйгээр хүдэлhэниие, студентнэрэй бэеэ даажа бэрхээр hуралсаhаниие тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Бүхы курснуудта, илангаяа ахалагша курснуудта, өөhэдөө бэеэ даажа номоо үзэхын тулада нэмэлтэ саг үгтэдэг байгаа. Тэрэнэйнь ашаар уялгата хэшээлнүүдые үсөөрүүлхэ арга олдоhон байна. Хэдэн олон дээдэ hургуулида лабораторно хэшээлнүүд эли бодо hайжараа.

Ажабайдалтай, практикатай дээдэ hургуулиин холбоотой байха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаа. Профессорнууд, багшанар, студентнэр промышленность болон хүдөө ажахын орёо олон асуудал шиидхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Энэнь курсовой, дипломно проект, хүдэлмэреэ hайжаруулха хэрэгтэнь ашатай туhатай байхаhаа гадна, олонхи ушарта, арадай ажахын шухала шухала асуудал шиидхэхэ хэрэгтэ горьтойхон туhа нэмэри боложо үгэhэн байна. Жэшээнь, Бауманай нэрэмжэтэ Москвагай дээдэ техническэ училищиин прибор бүтээлгын мэргэжэлэй факультедүүдтэ ороhон дипломно проектнүүдэй 50 процентнь промышленна предприяти дээгүүр хэрэглэгдэжэ байгаа юм.

Мүнөө үедэ дээдэ hургуулиин урда нилээд шухала асуудалнууд табигданхай. Дээдэ hургуули болбол мэргэжэлтэдые бэлдэхэдээ гүрэн түрын тала заатагүй баримталха уялгатай. Тэрээнhээ гадна, манай залуушуулай олон ондоо эрмэлзэл хүсэлдэ тааруугаар, студентын шэлэhэн мэргэжэлээ шудалхадань, тэрэниинь үйлэдбэриин ажалтай зэргэшүүлхэ шухала. Техническэ, хүдөө ажахын дээдэ hургуулинуудта түрүүшын хоёр курсын hуралсалые практическа хүдэлмэритэй сугтань ябуулхада яhала hайн байха гэжэ hанамаар. Ажалай практика хадаа гансал эрдэм олгуулха бэшэ, мүн айхабтар ехэ хүмүүжүүлхы удхашанартай юм шуу. Дээдэ hургуулинуудые ажалда дүтэлүүлхэ, техническэ дээдэ hургуули (ВТУЗ)-заводуудые эмхидхэхэ гээшэ арадай ажахын айхабтар шухала асуудал болоно. Энэ асуудалые дээдэ hургуулиин хүдэлмэрилэгшэдэй, промышленностиин болон хүдөө ажахын, мүн нютагай партийна, ниитын эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй хамтын хүсөөр шиидхэжэ болохо.

Мүн заочно hуралсал hайжаруулагдаха.

hуралсалай үнгэрhэн жэлдэ заочно болон үдэшын дээдэ hургуулинуудые 85 мянган хүн ажалдаа хүдэлжэ байгаад дүүргээ. Эдэнэй олонхинь ажабайдалай, ажалай дүй дүршэл ехэтэй хүнүүд. hуралсалда, ажалда hайн талаhаа бэеэ харуулhан заочник-студентнэрые ажалhаань таhалжа, дээдэ hургуули дүүргүүлбэл яhала hайн байгаа ха.

Энэ жэлдэ дээдэ hургуулинуудта ямар зониие абалтай гээшэб гэhэн асуудал ехэхэн удхашанартай. Энэ асуудалые зүбөөр шиидхээ хада бүхы дээдэ hургуулинуудай ажал, hуралсал эли бодо hайжарха болоно. Дээдэ hургуулида 440 мянган шэнэ студентнэр абтаха, тэдэнэй хахадынь заочно болон үдэшын отделенинүүдтэ орохо. Промышленность, хүдөө ажахы болон арадай ажахын, культурын элдэб hалбарида хоёр жэлhээ доошо бэшэ хүдэлhэн хүбүүд, басагадые, мүн тэрэшэлэн хүдэлжэ байhан аад, ниитын эмхи зургаанhаа эльгээгдэhэн хүнүүд энэ жэлдэ бүри олоор дээдэ hургуулида абтаха. Үнгэрhэн жэлнүүдэй байдал дээрэhээ хаража үзэхэдэ, ажал дээрэ хүдэлжэ байhанаа ерэhэн, сэрэгэй албанhаа табигдаhан хүнүүдэй дээдэ hургуулида орохо эрхыень үргэдхэhэн ушарай ехэл зүбтэй байhаниинь харагдаа. Дунда hургуули дүүргэгшэдэй эгээл эрхим, эгээл бэлигтэй хүнүүдынь дээдэ hургуулида абтаха.

Дээдэ hургуулида шэнэ хүнүүдые нягтаар шэлэжэ абаха гээшэ дээдэ hургуулинуудай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй, тэрэшэлэн партийна, профсоюзна, комсомольско организацинуудай шухала зорилго болоно. Энэ асуудалай амжалтатай шиидхэгдэхэ байhаниинь элитэ.

(ТАСС).

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта — 34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32 Для междугородных переговоров—16.

Н 00790. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР Зак. № 3137.